

OPINNÄYTETYÖ

Nuorten ääni muutoksen moottorina

Nuoret osallisena ja äänessä Kehittämisohjelman tuottamisessa Ohjaamo Kuopiolle

Hachmann Nelli Magdalena & Salomaa Elina

Yhteisöpedagogi (AMK)

Järjestö- ja nuorisotyö

11/2024

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi (AMK), Järjestö- ja nuorisotyö

Tekijät: Hachmann Nelli Magdalena & Salomaa Elina
Opinnäytetyön nimi: Nuorten ääni muutoksen moottorina
Nuoret osallisena ja äänessä Kehittämisehdotuksen tuottamisessa Ohjaamo Kuopiolle
Sivumäärä: 57 ja 10 liitesivua
Työn ohjaaja: Anttonen Erja
Työn tilaaja: Ohjaamo Kuopio

Työn tavoitteena oli selvittää, miten Ohjaamo Kuopion palveluita voidaan parantaa vastaamaan paremmin nuorten tarpeita sekä täyttämään lakisääteiset velvoitteet. Tarkoituksena oli myös lisätä nuorten osallisuutta palveluiden kehittämisessä ja tuottaa konkreettisia kehittämissuhteita Ohjaamon toiminnan tueksi.

Kehittämistyö toteutettiin osallistavien menetelmin. Järjestimme nuorille suunnatun työpajan, jossa he saivat tuoda esiin näkemyksiään Ohjaamon palveluista ja ehdottaa kehittämissuhteita. Lisäksi toteutimme Webropol-kyselyn nuorille sekä haastattelimme Ohjaamon työntekijää. Kerätty aineisto analysoitiin laadullisin menetelmin, ja tulokset koottiin selkeäksi kokonaisuudeksi, joka kuvastaa sekä nuorten että työntekijän kokemuksia ja kehittämissuhteita.

Työn aikana saimme tietoa nuorten näkemyksistä ja tarpeista Ohjaamon palveluiden suhteen. Keskeisiksi kehittämiskentiksi nousivat mielenterveyspalveluiden vahvistaminen, nuorten osallisuuden lisääminen palveluiden suunnittelussa, palveluiden saavutettavuuden ja tunnettuuden parantaminen sekä moniammatillisen yhteistyön kehittäminen. Nuoret toivoivat enemmän mielenterveyspalveluita, mahdollisuuksia osallistua palveluiden kehittämiseen sekä lisää tietoa Ohjaamon tarjoamista palveluista.

Työn konkreettisenä tuloksena laadimme Ohjaamo Kuopiolle kehittämissuhteiden, joka sisältää nuorten esittämiä konkreettisia ehdotuksia toiminnan parantamiseksi. Tämä työkalu tarjoaa käytännön ohjeita Ohjaamon paikalliseen kehittämiseen ja auttaa vastaamaan paremmin nuorten tarpeisiin. Koko ammattialalle työ tuo esiin nuorten osallistamisen merkityksen palveluiden kehittämisessä sekä tarjoaa mallin osallistavien menetelmien hyödyntämisestä kehittämistyössä.

Asiasanat: kehittäminen, osallisuus, nuoret, palveluohjaus, verkostotyö

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences

Bachelor of Humanities, Community Educator, Degree Programme in NGO and Youth Work

---

Author: Hachmann Nelli Magdalena & Salomaa Elina

Title: Young people's participation and voice in producing a development proposal for Ohjaamo Kuopio

Number of Pages: 57 and 10 attachment pages

Supervisor(s): Anttonen Erja

Commissioned by: Ohjaamo in the city of Kuopio

The aim of the work was to find out how Ohjaamo Kuopio's services can be improved to better meet the need of young people and fulfil statutory obligations. The aim was also to increase young people's participation in the development of services and to produce concrete development proposals for supporting Ohjaamo's activities.

A development work was carried out using participatory methods. We organized a workshop for young people, where they could express their views on Ohjaamo's services and suggest development ideas. In addition, we conducted a Webropol survey for young people and interviewed Ohjaamo employee. The collected data was analysed using qualitative methods, and the results were compiled into a throughout that reflects the experiences and development suggestions by both young people and employee.

During the work, we learned about young people's views and need regarding Ohjaamo's services. Key development areas included strengthening mental health services, increasing young people's participation in service, and developing multi professional cooperation. Young people wanted more mental health services, opportunities of services and more information about the services offered by Ohjaamo.

As the concrete results of the work, we prepared a development proposal for Ohjaamo Kuopio, which includes concrete proposals presented by young people to improve operations. This tool provides practical guidance for the local development of the entire professional sector, the work highlights the importance of involving young people in the development of services and a model utilizing participatory methods in development work.

Keywords: development, participation, the young, service coordination, networking

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1.	JOHDANTO.....	6
2.	KEHITTÄMISTYÖN TAUSTA.....	8
	2.1 Tilaaja	8
	2.2 Tarve	8
	2.3 Toteutus	10
	2.4 Tuotos	11
	2.5 Keskeiset käsitteet.....	12
3.	OHJAAMO-TOIMINNAN TAUSTA	15
	3.1 Ohjaamo-toiminta	15
	3.2 Ohjaamo-toimintaan vaikuttavat lait	16
	3.3 Ohjaamo Kuopion nykytila.....	19
4.	KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT.....	22
	4.1 Aineistonkeruumenetelmä	23
	4.2 Työpaja	24
	4.3 Webropol-kysely.....	26
	4.4 Haastattelu	27
5.	AINEISTON ANALYYSI	29
	5.1 Aineiston analyysimenetelmä	29
	5.2 Työpaja ja Webropol-kysely.....	31
	5.3 Haastattelu	33

5.4 Yhteenveto	35
6. TULOKSET	37
6.1 Työpajan tulokset.....	37
6.2 Webropol-kyselyn tulokset	40
6.3 Haastattelun tulokset.....	45
7. EHDOTUS OHJAAMO KUOPION PALVELUIDEN KEHITTÄMISEKSI	
48	
8. JOHTOPÄÄTÖKSET	49
8.1 Keskeiset havainnot	49
9. POHDINTA.....	52
9.1 Opinnäytetyöprosessin arviointi	52
9.2 Tilaaajan palaute.....	54
LÄHTEET	56
LIITTEET.....	60

1. JOHDANTO

Nuorten hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen on noussut keskeiseksi teemaksi yhteiskunnallisessa keskustelussa. Ohjaamo-toiminta tarjoaa alle 30-vuotiaille nuorille matalan kynnyksen monialaista palvelua, joka tukee heitä erilaisissa elämäntilanteissa. Ohjaamo Kuopio on toiminut neljä vuotta. Toiminnan kehittäminen on ajankohtaista erityisesti Työllisyyspalvelut 2024 -uudistuksen myötä, joka korostaa nuorten työllistymistä edistävää monialaista tukea.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, miten Ohjaamo Kuopion palveluita voidaan parantaa vastaamaan paremmin nuorten tarpeisiin ja toiveisiin sekä täyttämään lakisääteiset vaatimukset. Aiemmin Ohjaamo Kuopion kehittämisessä on hyödynnetty asiakasraateja, mutta viime aikoina nuoria ei ole aktiivisesti voitu osallistuttaa mukaan kehittämistyöhön. Nuorten osallisuuden lisääminen palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä on keskeistä, jotta Ohjaamo voi tehokkaasti vastata nuorten haasteisiin ja tukea heitä kohti itsenäistä elämää ja työllistymistä.

Kehittämistyö toteutettiin osallistavin menetelmin. Nuorille järjestettiin työpaja, jossa he saivat tuoda esiin näkemyksiään Ohjaamon palveluista ja ehdottaa kehittämideoita. Lisäksi toteutettiin Webropol-kysely, jonka avulla kerättiin laajemmin nuorten mielipiteitä ja kokemuksia Ohjaamon toiminnasta. Haastattelun kautta saatiin Ohjaamon työntekijän näkemyksiä nykytilasta ja kehittämistarpeista. Kerätty aineisto analysoitiin laadullisin menetelmin.

Tutkimuksen tuloksena laadittiin konkreettinen kehittämissuositus Ohjaamo Kuopiolle. Ehdotus sisältää nuorten konkreettisia kehitysehdotuksia sekä toimenpide-ehdotuksia, jotka tähtäävät palveluiden parantamiseen, nuorten osallisuuden lisäämiseen ja mielenterveyspalveluiden vahvistamiseen. Keskeisiksi kehittämisalueiksi tunnistettiin tarve ottaa nuoret aktiivisemmin mukaan palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen. Mielenterveysongelmien yleistyminen edellyttää parempaa tukea ja palveluiden integrointia Ohjaamon toimintaan. Ohjaamon palveluiden tunnettuuden lisääminen ja matalan kynnyksen periaatteen vahvistaminen, jotta kaikki nuoret tavoitetaan. Verkostojen laajentaminen ja syventäminen eri toimijoiden kanssa, erityisesti hyödyntäen Työllisyyspalvelut 2024 -uudistuksen tuomia mahdollisuuksia.

Tämä opinnäytetyö tarjoaa Ohjaamo Kuopiolle tietoa nuorten tarpeista ja konkreettisia ehdotuksia toiminnan kehittämiseksi. Tuloksia voidaan hyödyntää Ohjaamon strategisessa suunnittelussa ja palveluiden parantamisessa, mikä edistää nuorten hyvinvointia ja osallisuutta yhteiskunnassa.

2. KEHITTÄMISTYÖN TAUSTA

Tässä luvussa ja sen alaluvuissa esitellään kehittämistyön lähtökohtaa ja taustaa. Ensiksi kuvataan tilaajaorganisaatio ja työn tarpeellisuutta. Tämän jälkeen kuvataan, miten kehittämistyö toteutettiin ja millaisia tuloksia kehittämistyössä tavoiteltiin. Viimeisessä luvussa avataan keskeisimpiä käsitteitä, jotka auttavat ymmärtämään työn sisältöä ja tarkoitusta.

2.1 Tilaaja

Opinnäytetyön tilaajaksi tarjoutui Ohjaamo Kuopio, kun toinen opinnäytetyön tekijöistä toteutti yhteisöpedagogin kehittävää harjoittelua Ohjaamolla keväällä 2024. Kuopion Ohjaamo on osa Navigaattori kokonaisuutta, joka toimii Kuopion työllisyyspalveluiden alla. Kuopion työllisyyspalvelut kuuluvat Kuopion kaupunki organisaatioon.

Navigaattori on Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittaman Työllisyyden palvelutori –hankkeen myötä luotu yhden luukun periaatteella toimiva kokonaisuus. (Euroopan sosiaalirahasto, 2020). Työllisyyden palvelutori nimettiin Navigaattoriksi. Navigaattori on kaikille kuopiolaisille vapaaehtoista ja maksutonta työllistymisen- ja kouluttautumisen ohjausta ja neuvontaa tarjoava kokonaisuus (Kuopion kaupunki, n.d.-a). Kuopiossa Ohjaamo sijaitsee Kuopion työllisyyspalveluiden ja Navigaattorin kanssa samoissa tiloissa Kuopion keskustassa. Navigaattorin tilat Kuopion keskustassa ovat pienet monialaisen palvelun mahdollistamiseen ja kokonaisuus muuttaa syksyllä 2024 isompiin tiloihin palvelun laadun parantamiseksi ja takaamiseksi (Kuopion kaupunki, n.d.-b).

2.2 Tarve

Tarve kehittämistyölle nousi esiin Työllisyyspalvelut 2024 -uudistuksen valmistelun ollessa käynnissä opiskelijan harjoittelun aikana. Opiskelijan kanssa käytyjen keskustelujen myötä havaittiin tarve kehittää Ohjaamon toimintaa, jotta se vastaisi lakisääteisiin vaatimuksiin nuorten työllistymistä edistävästä monialaisesta tuesta.

Nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen tarve on korostunut erityisesti viime vuosina, kun työelämän rakenteet ovat muuttuneet ja nuorten kohtaamat haasteet moninaistuneet. Monialainen yhteistyö eri toimijoiden välillä on keskeistä nuorten työllistymisen tukemisessa, sillä

se mahdollistaa kattavamman ja yksilöllisemmän tuen tarjoamisen nuorille. Monialainen yhteistyö tarkoittaa eri toimijoiden, ammattilaisten ja organisaatioiden välistä yhteistyötä, jossa yhdistetään eri alojen osaamista ja asiantuntemusta yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. (Holopainen & Nyyssölä & Karvonen & Sakari & Aaltonen & Hästbacka & Lipponen & Pitkänen 2023.)

Laki velvoittaa työvoimaviranomaiset arvioimaan alueensa nuorten tarpeen monialaiselle tuelle ja järjestämään palvelupisteitä, jotka ovat nuorten helposti saavutettavissa. Lisäksi lain mukaan on varmistettava, että alueella on henkilö, joka vastaa palvelujen ja toiminnan yhteensovittamisesta. (Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä 2023/381, §16.)

Ohjaamo Kuopion toimintaa on aikaisemmin kehitetty asiakasraatimenetelmin. Vuoden 2024 aikana kehittämistyöt ovat painottuneet työllisyyspalveluiden uudistusten valmisteluun. Valmistelun aikana nuoria ei ole osallistettu mukaan kehittämistyöhön. Vuoden 2025 voimaan tulevien muutosten myötä aikaa kehittämistyölle on enemmän. (H1, henkilökohtainen tiedonanto, 8.10.2024.) Tämä opinnäytetyö luo valmista aineistoa ja pohjaa jatkokehittämistoimille.

Laadukas tieto ja ammattitaitoinen ohjaus ovat nuorten elämän rakennuspalikoita. Ne auttavat nuoria hahmottamaan yhteiskunnan mahdollisuudet ja tekemään tietoisempia valintoja tulevaisuuttaan varten. Kaikilla nuorilla tulisi olla oikeus saada tarvitsemansa tuki oikea-aikaisesti ja itselleen sopivalla tavalla. Eriarvoistuminen uhkaa kuitenkin tasapuolista palvelujen saataavuutta, rajoittaen nuorten mahdollisuuksia hyvään ja mielekkääseen elämään. On tärkeää varmistaa, että kaikki nuoret pääsevät hyödyntämään yhteiskunnan tarjoamia resursseja ja että heillä on mahdollisuus toteuttaa itseään. (Fedotoff, Leppäkari, Timonen, 2016, s.59–66.)

Digitalisaatio tarjoaa uusia mahdollisuuksia nuorten ohjaukseen ja palveluiden saavutettavuuden parantamiseen. Digitaaliset palvelut voivat tavoittaa nuoria entistä tehokkaammin ja tarjota heille tukea ajasta ja paikasta riippumatta. (Verke, 2024.) On tärkeää hyödyntää näitä mahdollisuuksia Ohjaamon toiminnassa.

Nuorten sosiaalisen osallistamisen haasteet ovat kasvaneet. He tarvitsevat yhä enemmän yksilöllistä tukea, jotta voivat selviytyä elämän erilaisista tilanteista. Tieto- ja neuvontapalveluissa on tärkeää kuunnella nuoria ja tarjota heille juuri heidän tarpeisiinsa räätälöityä palvelua. Palvelut tulisi olla helposti saavutettavissa niin lähellä kuin verkossa. Nuorten osallisuus on tär-

keää yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta, ja heidän on saatava tietoa oikeuksistaan ja mahdollisuuksistaan. Palvelut, joita nuoret käyttävät, pitäisi suunnitella yhdessä nuorten kanssa. Tällä hetkellä päätökset perustuvat liikaa aikuisten ja viranomaisten näkemyksiin. Nuorten osallistaminen palvelujen suunnitteluun takaa sen, että palvelut vastaavat paremmin nuorten tarpeita ja toiveita. (Fedotoff ym., 2016, s. 55-62.)

Yhteenvetona voidaan todeta, että nuorten osallistaminen Ohjaamon toiminnan kehittämiseen on ajankohtaista. Se lisää palvelujen laatua ja vaikuttavuutta sekä edistää nuorten hyvinvointia. Tämä opinnäytetyö tarjoaa tietoa ja konkreettisia kehittämisehdotuksia Ohjaamo Kuopion toiminnan parantamiseksi.

Aitoa osallistumista kuuluisi ajatella nuorten osallistumisena ja mahdollisesti heidän elämäänsä koskeviin päätöksiin – huomioon ottaen sekä yksilölliset päätökset henkilökohtaisesta elämästään, että yhteisön osallistuminen asioihin, jotka vaikuttavat nuoriin laajemmin. Aito osallistuminen saattaa edistää laajempaa kuuntelukulttuuria, jonka myötä lapset ja nuoret voivat vaikuttaa päätöksiin, millaisia palveluja he saavat ja kuinka näitä palveluja kehitetään ja tuotetaan tulevaisuutta eduksi. (Wright ym., 2014, s. 8.)

2.3 Toteutus

Opinnäytetyö aloitettiin laatimalla tilaajatahon kanssa yhteistyösopimus. Yhteistyösopimuksessa sovittiin opinnäytetyön toteuttamisesta Ohjaamo Kuopiolle. Opinnäytetyön suunnitelma esiteltiin tilaajalle sekä opinnäytetyön ohjaavalle lehtorille. Opinnäytetyösuunnitelmassa kerrottiin työn tavoitteet, toteuttamistavat ja opinnäytetyön myötä syntyvä tuotos. Suunnitelmassa työn toteuttamistapoihin oli määritelty kolme nuorten työpajaa, työntekijöiden haastatteluja sekä kysely. Tilaajatahon kanssa käytiin keskustelua työpajojen ja haastattelujen toteutumisen haasteista. Tilaajan kokemukseen perustuen todettiin nuorten saaminen mukaan työpajaan olevan haasteellista. Suunnitelmaan asetettiin tavoitteet tiedostaen, ettei kaikki suunnitellut toimet välttämättä toteudu. Opinnäytetyön aineiston saamiseksi valittiin monimenetelmällisyys, jotta haluttua aineistoa saataisiin kattavasti, mikäli kaikki suunniteltu ei toteutuisi. Toteutukseen päättyi yksi työpaja, yksi haastattelu ja kysely. Opinnäytetyössä käytetyt menetelmät, työpaja, haastattelu sekä kysely avataan opinnäytetyön kappaleessa neljä.

Alusta alkaen tiedostimme haasteen saada nuoria osallistumaan työpajoihin. Lopulta onnistuimme järjestämään yhden työpajan, johon osallistui rajattu määrä nuoria. Osallistujamäärä rajoitettiin enintään kuuteen henkilöön työpajaa kohden dialogisuuden varmistamiseksi. Dialogisuus tarkoittaa avointa ja tasavertaista vuorovaikutusta, jossa kaikki osallistujat voivat ilmaista mielipiteensä ja ajatuksensa vapaasti (Bakhtin, 1981, s. 293; Marková, 2003, s. 15; Hermans, 2020, s. 45). Tämä lähestymistapa mahdollisti syvällisemmän keskustelun ja nuorten näkökulmien esille tuomisen.

Työntekijöiden haastattelujen toteuttamisessa kohtasimme haasteita aikataulujen yhteensovittamisessa. Tiiviiden aikataulujen vuoksi kaikkia suunniteltuja haastatteluja ei voitu toteuttaa, mutta saimme kuitenkin kerättyä tietoa haastattelemalla yhtä työntekijää.

Anonyymi Webropol-kysely lähetettiin nuorille sähköisesti Ohjaamo Kuopion työntekijän toimesta Ohjaamo Kuopion sosiaalisenmedian kanaville. Kyselyn avulla saimme kerättyä laajemmin nuorten mielipiteitä ja kokemuksia Ohjaamo Kuopion toiminnasta. Kysely mahdollisti nuorten osallistumisen ajasta ja paikasta riippumatta.

Kerätty aineisto analysoitiin laadullisin menetelmin, ja tulokset koottiin kehittämissuositukseksi Ohjaamo Kuopion toiminnan parantamiseksi. Vaikka kaikki alkuperäiset suunnitelmamme eivät toteutuneet täysin, pystyimme mukauttamaan menetelmiämme tilanteen mukaan ja saavuttamaan työn tavoitteet. Tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan tarkemmin tämän opinnäytetyön luvussa yhdeksän.

2.4 Tuotos

Kehittämistyön tuotoksena Ohjaamo Kuopiolle koostettiin kehittämissuositus työkaluksi ohjaamotoiminnan paikalliseen kehittämiseen. Työkalu tarjoaa käytännön ohjeita ja ehdotelmia ohjaamotoiminnan kehittämisen tueksi paikallisesti. Tuotos tehtiin Canva-työkalulla. Canva on verkkomuotoinen visuaalisuutta ja graafisuutta hyödyntävä työkalu. Kehittämissuositus koottiin opasmuotoiseksi toimintaehdotukseksi työpajan ja kyselyn pohjalta.

2.5 Keskeiset käsitteet

Ohjaamo-toiminta on alle 30-vuotiaille nuorille suunnattu matalan kynnyksen monialaisen palvelun toiminta. Ohjaamossa tarjotaan neuvontaa, ohjausta ja tukea erilaisissa elämäntilanteissa (Ohjaamo, 2024). Ohjaamoissa yhdistyvät julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijat, jotka tarjoavat palveluita työllistymiseen, koulutukseen, elämänhallintaan ja hyvinvointiin liittyen. Tässä opinnäytetyössä Ohjaamo-toiminta on keskeisessä roolissa, sillä työn tavoitteena on selvittää nuorten näkemyksiä Ohjaamo Kuopion palveluiden kehittämisen tueksi.

Osallisuus tarkoittaa yksilön mahdollisuutta vaikuttaa omaan elämäänsä ja ympäröivään yhteisöön sekä kokea kuulumista yhteiskuntaan. Se sisältää tunteen arvostuksesta, luottamuksesta ja mahdollisuudesta osallistua päätöksentekoon ja toimintaan (Terveysten- ja hyvinvoinnin laitos, 2024b). Osallisuus edistää yksilön hyvinvointia ja vahvistaa demokraattista yhteiskuntaa.

Osallistaminen on prosessi, jossa luodaan edellytyksiä ja tarjotaan mahdollisuuksia yksilöille tai ryhmille osallistua aktiivisesti heitä koskevien asioiden suunnitteluun, päätöksentekoon ja toteuttamiseen. (Terveysten ja hyvinvoinninlaitos 2024a.) Tavoitteena on vahvistaa yksilöiden osallisuutta ja sitoutumista sekä edistää yhteisöllisyyttä (Sosiaali- ja terveysministeriö, n.d.). Osallistaminen sisältää toimintatapoja ja menetelmiä, joilla kannustetaan ja tuetaan ihmisiä tuomaan esiin omia näkemyksiään ja vaikuttamaan asioihin. Opinnäytetyön toteuttamisessa on käytetty osallistavaa menetelmää nuorten omien kokemusten ja toiveiden kuulemisen mahdollistamiseksi.

Matalan kynnyksen palvelut tarkoittavat palveluja, joihin pääsy on tehty mahdollisimman helpoksi ja vaivattomaksi. Näiden palvelujen tavoitteena on saavuttaa erityisesti ne ihmiset, jotka ovat jääneet perinteisten palvelujärjestelmien ulkopuolelle. Matalan kynnyksen palvelut pyrkivät madaltamaan asiakkaalta vaadittavia edellytyksiä palveluun hakeutumisessa, kuten ajanvarauksen, lähetteen tai maksun tarpeen. (Leemann & Hämäläinen, 2015.)

Verkostotyö tarkoittaa eri toimijoiden välistä yhteistyötä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Se perustuu ajatukseen, että monimutkaisia ongelmia voidaan ratkaista tehokkaammin yhdistämällä eri alojen osaamista ja resursseja. Verkostotyössä korostuvat vuorovaikutus, luottamus ja yhteinen oppiminen. Yksilökeskeinen työskentely on siirtymässä kohti verkostopoh-

jaista toimintaa, jossa yksilöt ja organisaatiot luovat ja ylläpitävät suhteita muiden ammattilaisten kanssa. Tämän avulla jaetaan tietoa, resursseja ja mahdollisuuksia sekä opitaan yhdessä. (Pääkkö, 2024.)

Ohjaamo-toiminnassa verkostotyö on keskeisessä roolissa, sillä palvelut toteutetaan monialaisena yhteistyönä eri alojen ammattilaisten kesken (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2018a). Tämä mahdollistaa nuorten kokonaisvaltaisen tukemisen ja estää heidän pallottelunsa palvelusta toiseen.

Palveluohjaus on asiakaslähtöinen työmenetelmä, jonka tavoitteena on tukea asiakkaan itsestä elämää ja hyvinvointia. Asiakkaan tarpeet ja tavoitteet asetetaan etusijalle, ja palvelut räätälöidään yksilöllisesti. Palveluohjaaja toimii asiakkaan tukena, auttaen häntä löytämään tarvitsemansa palvelut ja helpottaa yhteensovittamaan niitä. Palveluohjaus perustuu luottamukselliseen suhteeseen asiakkaan ja palveluohjaajan välillä. Tavoitteena on vahvistaa asiakkaan voimavaroja ja edistää hänen osallisuuttaan yhteiskuntaan. Palveluohjauksen tarve on kasvanut yhteiskunnan muutosten ja asiakkaiden tarpeiden monimutkaistumisen myötä. (Hänninen, 2007.)

Saavutettavuus tarkoittaa palveluiden, ympäristöjen, tuotteiden ja viestinnän suunnittelua siten, että ne ovat kaikkien ihmisten käytettävissä yhdenvertaisesti ja esteettömästi (Leemann & Hämäläinen, 2015). Se pyrkii poistamaan erilaisia esteitä, jotka voivat estää ihmisiä osallistumasta yhteiskunnan toimintaan täysipainoisesti, huomioiden erityisesti eri käyttäjäryhmien tarpeet (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos, 2024).

Saavutettavuus Ohjaamo-toiminnassa näkyy esimerkiksi esteettöminä tiloina, monikanavaisina palveluina ja selkeänä viestintänä (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2018b). Tämä mahdollistaa sen, että kaikki nuoret voivat hyödyntää tarjolla olevia palveluita riippumatta heidän taustastaan tai toimintakyvystään.

Ohjaus sisältää monenlaisia toimintoja, kuten opinto-ohjausta, ammatinvalinnan ohjausta, arviointia, opastusta ja neuvottelua. Yleisesti puhutaan tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluista (TNO). Nuorten tieto- ja neuvontapalvelut ovat käsitteenä nuorisolaissa. Tietopalvelut käyttävät erilaisia kanavia tiedottaakseen koulutus- ja kehittämispalveluista yhdelle tai useammalle asiakkaalle samanaikaisesti. Neuvonta perustuu asiakkaan yksilöllisiin tarpeisiin ja vastaa tark-

koihin kysymyksiin. Neuvonta voi tapahtua henkilökohtaisesti, puhelimitse tai verkon välityksellä. Neuvonta voi sisältää useita tapaamisia. Ohjaus on yleensä pitkäkestoisempi vuorovaikutusprosessi. Siinä käsitellään laajemmin asiakkaan kokonaistilannetta ja mahdollisuuksia. Ohjauksellisella työotteella pyritään ratkaisemaan ongelmia kokonaisvaltaisesti, autetaan elämänvalinnoissa ja kriisien kohtaamisessa sekä tuetaan itsetuntemuksen kehittämistä. Ohjaaja auttaa asiakasta työstämään ja ratkaisemaan ongelmia. Ohjaaja toimii kunnioittaen asiakkaan arvoja, voimavaroja ja kykyä tehdä päätöksiä. Kuntien ja järjestöjen tuottama nuorten tieto- ja neuvontatyö on ehkäisevää työtä. Tieto- ja neuvontatyö tukee nuorten itsenäistymistä ja hyvinvointia kattamalla kaikki nuoren elämän osa-alueet. (Fedotoff ym., 2016, s. 66).

Osallistava menetelmä on osallistava tutkimusprosessi, jossa ihmiset ovat mukana tutkimusprosessin jokaisessa vaiheessa sisältäen työkaluja, tehtäviä ja strukturoituja toiminta. Näillä toiminnoilla helpotetaan osallistumista, yhteistä päätöksentekoa ja keskinäistä oppimista. (Vaughn & Jacquez, 2020a, luku: tutkimusmenetelmät.) Ominaispiirre osallistavassa tutkimuksessa on, että sidosryhmillä on valtaa päätöksenteossa ja sen toteutuksessa; Tämän vuoksi mikä tahansa tutkimusmenetelmä tai työkalu voi olla osallistava, jos se valitaan ja tai sitä hyödynnetään yhteistyössä akateemisten ja yhteistyökumppaneiden välillä. (Vaughn & Jacquez 2020b, luku: osallistavat tutkimusmenetelmät.)

Monialainen yhteistyö: Monialainen yhteistyö tarkoittaa palvelujärjestelmän rakentamista eri alojen ammattilaisten yhteistyönä. Yhteistyöllä pyritään estämään nuoren pallottelu palvelusta toiseen. Näin varmistetaan, että joku ottaa kokonaisvastuun nuoresta. Monialaisessa yhteistyössä nuori otetaan mukaan pohtimaan elämäntilannetta ja hänen tarvitsemiaan palveluitaan, mikä on olennainen osa heidän kiinnittymistään yhteiskuntaan ja kasvua täysivaltaiseksi jäseniksi. Nykyisellään, kun työmarkkinoille siirtyminen on viivästynyt ja muuttunut epäsäännöllisemmäksi, nuoret kiinnittyvät yhteiskuntaan palvelujärjestelmän kautta. (Fedotoff ym., 2016, s. 64–69)

3. OHJAAMO-TOIMINNAN TAUSTA

Tässä luvussa tarkastellaan Ohjaamo toiminnan taustaa, joka on keskeinen osa tämän kehittämistyön kontekstia. Aluksi avataan Ohjaamon toiminnan taustaa valtakunnalliselta tasolta ja sen ohjaavia tavoitteita. Tämän jälkeen luvussa syvennyttään lainsäädäntöön, jotka ohjaavat Ohjaamon toimintaan ja päätöksentekoa. Lainsäädäntö on keskeinen osa organisaation toimintaympäristöä. Lopuksi kerrotaan Ohjaamo Kuopion toiminnasta ja sen nykytilasta.

3.1 Ohjaamo-toiminta

Ohjaamot ovat valtakunnallinen brändi. Ohjaamoita on eripuolella Suomea noin 70. (Ohjaamot 2024.) Ohjaamoiden yhteiset tavoitteet ovat määritelty Työ- ja elinkeinoministeriön Ohjaamon perusteet -julkaisussa. Ohjaamojen keskeiset palvelut alle 30-vuotiaille nuorille ovat palveluohjaus, palvelutarpeen arviointi, urasuunnittelun ja työnhaun tuki, elämän- ja arjenhallinnan tuki, fyysisen- ja psyykkisen hyvinvoinnin tuki, koulutusmahdollisuuksien ja oman osaamisen kehittämisen ohjaus ja neuvonta, osallisuuden tuki sekä ohjaus ja neuvonta toimeentuloon ja asumiseen. Ohjaamon toiminnan tulee olla saavutettavaa ja yksilöllistä ohjausta, tukea ja neuvontaa nuoren omien tarpeiden mukaisesti. Ohjaamossa tulee voida asioida anonyyminä. (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2018b.)

Ohjaamon toimintamalli perustuu monialaista ohjausta ja tukea tarjoavaan Ohjaamoon sekä siihen liittyvään yhteistyöverkostoon. Ohjaamo toimii matalan kynnyksen palvelupisteenä, jossa sekä nuoret että aikuiset voivat saada tukea elämäntilanteeseen, urasuunnitteluun, sopivan opiskelualan löytämiseen sekä sosiaalisten taitojen ja valmiuksien kehittämiseen. Ohjaamon keskeisiä toimintoja ovat tiedotus, neuvonta ja ohjaus sekä koulutuksen ja työllistymisen tukeminen. Asiakkaita autetaan luomaan toimiva suhde omaan oppimiseensa ja työhönsä. Tavoitteena on kehittää asiakkaan urasuunnittelutaitoja sekä edistää asenteita, motivaatiota ja valmiuksia, jotka mahdollistavat sujuvan siirtymisen oppimisen ja työn välillä. (Fedotoff ym., 2016.)

Ohjaamo on kuntaan sijoitettu matalan kynnyksen periaatteella toimiva fyysinen kohtaamispaikka. Ohjaamon toteuttamissa tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluissa palvelut voivat olla lyhytkestoisia kohtaamisia tai vuorovaikutussuhteiltaan pitkäkestoisempia. Nuorisotyön mukaan pitkäkestoista vuorovaikutussuhdetta voisi kutsua termillä rinnalla kulkemiseksi. Fyysisen tilan

lisäksi Ohjaamo toimii myös erilaisissa verkkomuotoisissa kohtaamispaikoissa. (Fedotoff ym., 2016, s 68.)

Toimintaa ohjaavat tavoitteet

Nuorten osallisuuden, toimintakyvyn ja elämänhallinnan edistäminen: Tavoitteena on, että nuori osallistuu oman tilanteensa arviointiin ja muutoksen toteuttamiseen, hänen kykynsä suunnitella tulevaisuuttaan paranee, ja hänellä on mahdollisuus osallistua tavoitteelliseen toimintaan. Nuorten siirtymien sujuvoittaminen työhön ja koulutukseen: Pyritään lyhentämään nuorten työttömyysjaksoja ja vähentämään pitkäaikaisten toimeentulokiasiakkaiden määrää. Palveluntuottajien kokoaminen monialaiseksi kokonaisuudeksi: Ohjaamo kokoaa yhteen erilaisia palveluntuottajia muodostaen toimivan yhteistyöverkoston hyvinvointipalveluiden kesken sekä valtakunnallisen kehittämisverkoston. Toiminnan tavoitteiden järjestelmällinen seuranta: Tavoitteiden toteutumista seurataan paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla, ja siitä raportoidaan säännöllisesti. (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2018c.)

Ohjaamossa tarjottavat palvelut perustuvat nuoren yksilöllisiin tarpeisiin. Työntekijöiden osaamista kehitetään suunnitelmallisesti tukemaan monialaisuutta ja nuorilähtöisyyttä. Lisäksi Ohjaamot tekevät järjestelmällisesti itsearviointia ja seurantaa toiminnasta sekä tavoitteiden ja tunnuspiirteiden toteutumisesta, mikä tukee toiminnan jatkuvaa kehittämistä ja vaikuttavuuden parantamista. (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2018d.)

3.2 Ohjaamo-toimintaan vaikuttavat lait

Ohjaamo-toimintaan vaikuttavat monet lakisääteiset velvoitteet. Lait ohjaavat toimintaa ja liittyvät palveluiden toteuttamiseen ja ne määrittävät nuorten monialaisten palveluiden järjestämistä ja nuorten hyvinvoinnin edistämistä. Keskeisimmät lait ovat nuorisolaki (1285/2016) ja laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (1369/2014). Vuonna 2025 voimaan astuva lakiuudistus työvoimapalveluiden siirtymisestä valtiolta kuntien vastuulle muokkaa ja uudistaa myös Ohjaamo Kuopion palveluita nuorten monialaisen tuen yhteispalveluiden kautta.

Nuorisolaki 2016/1285

Nuorisolain tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistumista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Nuorisolain kolmas luku ja pykälät 8 ja 9 ovat keskeisiä Ohjaamo toiminnan kannalta. Nuorisolain keskeisenä sisältönä on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä sekä edistää heidän osallisuuttaan ja vaikuttamismahdollisuuksiaan yhteiskunnassa. Laki korostaa nuorten oikeutta osallistua ja tulla kuulluksi heitä koskeissa asioissa. Nuorisolain §8 korostaa kuntien vastuuta nuorisotyöstä ja -politiikasta. Kunnan tehtävänä on edistää nuorten kasvua ja hyvinvointia järjestämällä heille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Tämä toteutetaan huomioiden paikalliset olosuhteet. Lisäksi kunnan tulee tarvittaessa tehdä yhteistyötä muiden nuorille palveluja tarjoavien viranomaisten, nuorten itsensä, heidän perheidensä, nuorisolan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa.

Nuorisolain §9 painottaa monialaisen yhteistyön merkitystä. Kunnan on perustettava ohjaus- ja palveluverkosto tai muu vastaava yhteistyöryhmä, joka keskittyy kaikkiin kunnassa asuviin nuoriin. Tämä verkosto toimii vuorovaikutuksessa nuorisolan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa, mutta ei käsittele yksittäisiä nuoria koskevia asioita. Verkoston tehtäviin kuuluu:

- Kerätä tietoa nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida heidän tilannettaan paikallisen päätöksenteon ja suunnittelun tueksi.
- Edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista, kehittää yhteisiä toimintatapoja nuorten ohjaamiseksi palveluihin sekä parantaa tiedonvaihdon sujuvuutta.
- Edistää yhteistyötä nuorisotoiminnan toteuttamiseksi.

Nuorisolain nämä pykälät velvoittavat kuntia huolehtimaan nuorten hyvinvoinnista tarjoamalla heille palveluita ja tukemalla heidän osallistumistaan yhteiskuntaan. Monialainen yhteistyö eri toimijoiden välillä on keskeisessä roolissa nuorten palveluiden suunnittelussa ja toteuttamisessa. (Nuorisolaki 2016/1285, §8, §9.)

Laki nuorten monialaisista palveluista

Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (1369/2014) säätelee monialaisen yhteispalvelun järjestämistä työttömille työnhakijoille, joilla on palvelutarvetta useammalta kuin yhdeltä viranomaiselta. Ohjaamo-toiminta toteuttaa tämän lain periaatteita tarjoamalla nuorille työllistymistä edistäviä palveluita monialaisesti. Monialainen yhteispalvelu sisältää

esimerkiksi työvoima-, sosiaali- ja terveystalveluiden yhteensovittamista nuorten työllistymisen edistämiseksi. Palvelutarpeen arviointi monialaisen yhteistalvelun kautta vahvistaa yksilöllisen palvelutarpeen tunnistamista ja siihen vastaamista eri viranomaisten yhteistyönä.

Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä (2023/381) astuu voimaan 1.1.2025. Tähän pohjautuu TE-palvelut 2024-uudistus. Nuorten alle 30-vuotiaiden monialaisen tuen yhteistalveluista on säädetty pykälässä 16. Ohjaamo Kuopio toteuttaa lain määrittelemää tukea, ohjausta ja neuvontaa.

Nuorten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteistalvelu määritellään laissa. Työvoimaviranomainen on vastuussa toimintaedellytysten järjestämisestä tälle yhteistalvelulle, joka tarjoaa alle 30-vuotiaille nuorille monialaista neuvontaa, ohjausta ja talveluita. Tavoitteena on edistää nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia.

Työvoimaviranomaisen tulee laatia arvio alueensa nuorten monialaisen tuen yhteistalvelun tarpeesta. Sen on myös neuvoteltava koulutustalvelujen järjestäjien, hyvinvointialueiden ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa talvelupisteiden järjestämisestä siten, että talvelu on nuorten helposti saavutettavissa. Lisäksi työvoimaviranomaisen on varmistettava, että toimialueen yhteistalvelulla on nimetty henkilö, joka vastaa talveluiden ja toiminnan yhteensovittamisesta. Yhteistalvelun osapuolet sopivat yhdessä talvelun organisoinnista ja kustannusten jaosta. Laki korostaa monialaisen tuen merkitystä alle 30-vuotiaiden nuorten työllistymisen edistämisessä, velvoittaen työvoimaviranomaiset aktiiviseen yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa. (Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä 2023/381, §16.) Tämä monialainen yhteistalvelu on keskeinen osa nuorten tukemista koulutuksessa, työllistymisessä ja hyvinvoinnissa.

Monialaisuus on keskeisessä osassa Ohjaamo-toiminnassa. Lait velvoittavat eri viranomaisia ja toimijoita yhteistyöhön nuorten talveluiden järjestämisessä, mikä on Ohjaamo-toiminnan ydinidea. Talveluiden tulee perustua nuorten yksilöllisiin tarpeisiin, ja nuorilla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa talveluiden kehittämiseen. Talveluiden tulee olla helposti saavutettavissa ilman byrokraattisia esteitä, mikä toteutuu Ohjaamoiden matalan kynnyksen periaatteella. Viranomaisten tulee varmistaa, että talvelut ovat laadukkaita ja jatkuvia, tukien nuorten pitkäjänteistä kehitystä ja hyvinvointia. Ohjaamo-toiminta on konkreettinen tapa toteuttaa näitä lakisääteisiä velvoitteita, yhdistämällä eri alojen ammattilaiset tarjoamaan kokonaisvaltaista tukea nuorille yhdessä paikassa.

Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä

Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä astuu voimaan 1.1.2025. Työ- ja elinkeinopalvelut (TE-palvelut) siirtyvät valtion vastuulta kuntien järjestettäväksi vuonna 2025. Kuntien vastuulla palvelut voidaan räätälöidä paremmin paikallisiin tarpeisiin. Tämä tarkoittaa nuorille paremmin saavutettavia ja heidän tarpeisiinsa vastaavia palveluita. Kunnat tuntevat omat asukkaansa ja alueensa erityispiirteet, mikä mahdollistaa henkilökohtaisemman ja tehokkaamman tuen nuorille työnhakijoille. (TE-palvelut 2024-uudistus 2024.) Uudistuksessa korostuu kuntien ja eri toimijoiden välinen yhteistyö.

Muut Ohjaamo-toimintaan liittyvät lait

Muita Ohjaamo-toimintaan liittyviä keskeisiä lakeja ovat sosiaalihuoltolaki (1301/2014), laki kuntouttavasta työtoiminnasta (189/2001) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013).

Sosiaalihuoltolaki (1301/2014) säätelee sosiaalipalveluiden järjestämistä Suomessa. Se korostaa ennaltaehkäisevää työtä, varhaista tukea ja monialaista yhteistyötä.

Laki määrittelee kuntouttavan työtoiminnan järjestämisen periaatteet henkilöille, joilla on vaikeuksia työllistyä (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 189/2001). Ohjaamot voivat ohjata nuoria tämän lain mukaisiin palveluihin tukemaan heidän työelämävalmiuksiaan.

Laki säätelee opiskelijoiden hyvinvointia tukevia palveluita, kuten kuraattori- ja psykologipalveluita. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013.) Ohjaamo-toiminnassa nämä palvelut voivat olla osa nuorten tukiverkostoa ja ohjaamon työntekijät voivat ohjata nuorta oppilas- ja opiskelijahuollon palveluihin, kuten opiskelijaterveydenhuoltoon.

3.3 Ohjaamo Kuopion nykytila

Ohjaamo Kuopio on alle 30-vuotiaille nuorille suunnattu matalan kynnyksen monialainen palvelupiste, joka tarjoaa neuvontaa, ohjausta ja tukea erilaisissa elämäntilanteissa. Ohjaamon tavoitteena on auttaa nuoria löytämään ratkaisuja esimerkiksi työllistymiseen, koulutukseen, asumiseen, talouteen ja hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä. (Point.fi, 2024.) Ohjaamo Kuopio tarjoaa monipuolisia palveluita nuorten arkeen ja elämään liittyen. Ohjaamo tarjoaa tukea ja ohjausta työllistymiseen, koulutukseen, arkeen ja vapaa-aikaan, asumiseen sekä terveydenhuoltoon liittyviin kysymyksiin.

Ohjaamossa työskentelee monialainen tiimi, johon kuuluu kaksi nuorisotyönohjaajaa, yksilövalmentaja, TE-asiantuntija, opinto-ohjaaja, oppivelvollisuusasiantuntija sekä oppivelvollisuusohjaaja. He tekevät yhteistyötä paikallisten oppilaitosten, yritysten, järjestöjen ja viranomaisten kanssa tarjotakseen mahdollisimman kattavat palvelut. Ohjaamon henkilökunnalla on laaja osaaminen nuorten tarpeista ja haasteista. Tiimi koostuu eri alojen ammattilaisista, jotka tarjoavat yksilöllistä ohjausta ja neuvontaa. Henkilökunta on sitoutunut nuorten osallisuuden edistämiseen ja palveluiden jatkuvaan kehittämiseen nuorten palautteen perusteella. (H1, henkilökohtainen tiedonanto, 8.10.2024.)

Ohjaamo Kuopio tekee aktiivista verkostoyhteistyötä paikallisten oppilaitosten kanssa tarjotakseen tietoa koulutusmahdollisuuksista. Järjestöjen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa yhteistyötä tehdään monipuolisten palveluiden tarjoamiseksi. Viranomaisten, kuten TE-toimiston, työllisyyspalveluiden ja sosiaalipalveluiden, kanssa Ohjaamo Kuopio työskentelee palveluiden sujuvuuden varmistamiseksi. Yhteistyötä tehdään kaikkien Navigaattorissa toimivien ammattilaisten, kuopiolaisten järjestöjen, hyvinvointialueen, oppilaitosten ja kaupungin nuorisopalveluiden kanssa. Navigaattorissa on yhteinen viikkolukujärjestys, josta näkee kaikille suunnatut palvelut sekä ohjaamon palvelut. Ohjaamossa päivystää säännöllisesti Kuopion seudun Nuorisoasunnot Ry:n asumisneuvoja, TASO-hankkeen ohjaaja, Erilaisten oppijoiden liiton erityisopettaja ja talousneuvoja. Päivystysajoille ei tarvitse ajanvarausta. (PoInt.fi, 2024.)

MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI
8-16 Oppivelvollisuusohjaus	8-16 Oppivelvollisuusohjaus	8-16 Oppivelvollisuusohjaus	8-16 Oppivelvollisuusohjaus	8-16 Oppivelvollisuusohjaus
9-15.30 Opinto-ohjaaja	9-15.30 Opinto-ohjaaja	9-15.30 Opinto-ohjaaja	9-15.30 Opinto-ohjaaja	9-15.30 Opinto-ohjaaja
9-15 Kelan etäyhteyspalvelu (alle 30-vuotiaat)	9-15 Kelan etäyhteyspalvelu (alle 30-vuotiaat)	9-15 Kelan etäyhteyspalvelu (alle 30-vuotiaat)	9-15 Kelan etäyhteyspalvelu (alle 30-vuotiaat)	9-15 Kelan etäyhteyspalvelu (alle 30-vuotiaat)
10-15 Kuntakokouksen asiointipiste	9-12 Servican matalan kynnyksen kohtaamispaiva (parittomat viikot)	10-15 Kuntakokouksen asiointipiste	10-15 Kuntakokouksen asiointipiste	10-15 Kuntakokouksen asiointipiste
12-15 Maahanmuuttaneiden ohjaus- ja neuvontapalvelu (interpretation service)	10-15 Kuntakokouksen asiointipiste	12-15 Maahanmuuttaneiden ohjaus- ja neuvontapalvelu (interpretation service)	10.30-12.30 Etsijät -ryhmä, aloitus 24.10. (alle 30-vuotiaat)	
14-16 Talousneuvola (050 4344 027, parittomilla viikoilla)	12-15 Maahanmuuttaneiden ohjaus- ja neuvontapalvelu (interpretation service)	12-15 Digiparkki	12-15 Maahanmuuttaneiden ohjaus- ja neuvontapalvelu (interpretation service)	
	13-15.30 Nuorten olohuone (alle 30-vuotiaat)	13-15 Ohjaamon TE-asiantuntija (alle 30-vuotiaat)	12-15 Digiparkki ja Duunitorstai	
	14-16 TASO-hanke (alle 30-vuotiaat, parittomilla viikoilla)	14-18 Oppimisen olohuone	12-15 Nuorten asumisneuvonta (alle 30-vuotiaat)	
	16-18 Yksissä tuumin -ryhmä (yli 29-vuotiaat)		13-15 Navigoi uudelle uralle	
	16-18 Walk in terapia (alle 30-vuotiaat)		13-15 Opo-päivystys	
			13-15 Yrittäjyyden olohuone (parittomilla viikoilla)	
			14-16 Coronaria - Ammatillinen kuntoutus väylänä työelämään (jokaisen kuun toisena torstaina)	

Kuva 1. Ohjaamo Kuopion ja Navigaattorin viikkolukujärjestys. (Navigaattori 2024.)

Ohjaamo, Navigaattori ja Kuopion työllisyyspalvelut ovat osa Kuopion kaupunkiorganisaatiota. Kaupungin strategia täsmentää neljä päämäärää, jotka kuvaavat kaupungin haluttua tavoitetilaa vuonna 2030. Strategian pääkohdat ovat Hyvinvoiva ja yhteisöllinen – turvallinen kaikille, paras paikka kasvaa ja oppia, Elinvoimainen ja kasvava – houkutteleva osaajille ja yrityksille, Ilmasto- ja resurssiviisas – kestävästi kasvava, ympäristöstään ylpeä, Uudistuva ja yhdessä tekevä – haluttu, hyvinvoiva työyhteisö. (Kuopion Kaupunki, Strategia 2030.)

Kuopion työllisyyspalvelut ovat osa strategian toteuttajia. Strategia ohjaa Kuopion työllisyyspalveluiden brändiä, visuaalista ilmettä, toimintamalleja, kehittämistä, viestintää ja vastuullisuutta. Strategian toteutus näkyy selkeimmin Kuopion työllisyyspalveluiden viestinnässä ja visuaalisessa ilmeessä. Myös Ohjaamo Kuopion visuaalinen ilme on Kuopion strategian mukainen, väriteemat ovat valtakunnallisesti ohjaamo brändin mukaiset. Visuaalinen ilme toimii yhtenäistä kokonaisuutta luovana näkyvänä keinona. Kehittämistyöhön viittaa strategian neljä päämäärää. Kuopion työllisyyspalveluilla nousee nähtäville erityisesti elinvoimaisuus ja uudistuminen. Ohjaamo on matalan kynnyksen palvelua nuorille ja ohjaamo konseptissa nousee ylös strategian päämäärä hyvinvoiva ja yhteisöllinen – turvallinen kaikille, paras paikka kasvaa ja oppia. (Kuopion Kaupunki, Strategia 2030.)

4. KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT

Tässä luvussa ja sen alaluvuissa esitellään sekä kuvataan opinnäytetyössä käytettyjä kehittämistyön menetelmiä, joita oli kolme erilaista. Kehittämistyön menetelmänä toteutettiin työpaja ja Webropol-kysely, jotka oli suunnattu nuorille toteutuvaksi. Kolmantena kehittämistyön menetelmä toteutettiin työntekijä haastattelu. Ensiksi kerrotaan aineistonkeruumenetelmistä, jonka jälkeen kuvataan tarkemmin käytettyjä menetelmiä.

Valittujen kehittämistyön menetelmien tärkeimpänä tavoitteena oli osallistuttaa nuoria mukaan ja löytää heidän kanssaan yhdessä ratkaisuja Ohjaamo Kuopion toiminnan parantamiseksi. Osallistujat menetelmiin rajattiin 18–29-vuotiaisiin. Haastattelun tavoitteena oli saada ymmärrys Ohjaamon palveluissa meneillään olevista muutoksista, miten nuoret otetaan mukaan toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä sekä miten nuorten tarpeita huomioidaan Ohjaamo Kuopion palveluissa.

Kehittämistyön menetelmät luokiteltiin kolmeen eri aineistokeruumenetelmään. Työpaja toteutettiin laadullisena tutkimuksena, haastattelu oli menetelmänä puolistrukturoitu teemahaastattelu ja kysely strukturoituna menetelmänä. Aineistojen analysoinnissa päädyttiin käyttämään laadullista sisällönanalyysiä sen monipuolisuuden vuoksi, jota käsitellään tarkemmin luvussa 5. Saaduista aineistosta koostettiin kehittämis ehdotus ja toimintamalli Ohjaamo Kuopion toiminnan tueksi.

Opinnäytetyössä noudatettiin Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) mallia ja koko opinnäytetyöprosessin ajan kunnioitettiin kehittämistyön menetelmiin osallistuvien henkilöiden ihmisarvoa, vapaaehtoisuutta ja heidän oikeuksiaan. Osallistujille tiedotettiin selkeästi opinnäytetyön tavoitteista, prosessista ja heidän roolistaan. Osallistujat saivat esittää kysymyksiä ja saada tietoa opinnäytetyön etenemisestä. Kerätyn aineiston säilyttäminen ja elinkaari oli suunniteltu etukäteen. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2019, s. 10.) Osallistujien anonymiteetti varmistettiin koko prosessin ajan. Kehittämistyön menetelmiin osallistuneet rajattiin 18–29-vuotiaisiin nuoriin, joilla oli kokemusta lakisääteisistä palveluista, Ohjaamosta, palveluihin pääsemisestä sekä valmius sanoittaa palvelutarpeitaan ja kokemiaan ongelmakohtia palveluiden tavoittamisessa. Ohjaamo tarjoaa palveluita myös alle 18-vuotiaille, mutta heidät rajattiin osallistujina ulkopuolelle tässä opinnäytetyössä, johtuen alaikäisten osallistamiseen vaadittavista erillisistä huoltajien lupa-asioista.

4.1 Aineistonkeruumenetelmä

Laadullisessa tutkimuksessa tyypillisimpiä aineistonkeruumenetelmiä ovat haastattelut, kyselyt, havainnointi ja muista dokumenteista saadun tiedon käyttö. Edellä mainittuja erilaisia menetelmiä voidaan hyödyntää joko yksittäin tai eri tavoin yhdistellen, riippuen tutkimuksen luonteesta ja tutkimusresursseista. Vapaamuotoisissa tutkimusasetelmissä on sopivampaa käyttää usein eri menetelmiä, kuten havainnointia, keskustelua tai omanelämänkertoja, toisin kuin tarkemmin ja strukturoiduissa tutkimuksissa suositaan kokeellisia lähestymistapoja ja selkeitä kyselyjä. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, luku: 3 Aineiston hankinta ja määrä laadullisessa tutkimuksessa.) Tässä opinnäytetyössä koettiin tärkeäksi käyttää useita eri lähestymistapoja ja menetelmiä aineistonkeruussa, jotta saataisiin kattavaa ja luotettavaa aineistoa analysointi prosessissa.

Työpajassa suositettiin laadullista tutkimusta. Tutkimustavaltaan laadullinen tutkimus perustuu tulkintaan, joka englanniksi on qualitative research. Tällä tutkimustavalla voidaan mahdollistaa syvemmän tutkimisen ihmisen arkipäiväiseen elämään ja ympäröivään maailmaan silloin, kun tavoitteena on ilmaista ihmisten kokemusten avulla jokin ilmiö tai saada syvällisempi käsitys ihmisten arjen käytäntöistä ja heidän sosiaalisesta todellisuudestaan. Se toimii lisäksi tilanteissa, kun halutaan tarkastella ihmisten sosiaalista todellisuutta tutkimukseen tai kehittämiseen osallistuvien ihmisten perspektiivistä tai saada tietoisuuteen monitulkintaisia merkityksellisiä näkökulmia, jotka ovat tutkimuskohteen kannalta tärkeitä havaintoja. (Vilka, 2021, luku: laadullinen tutkimus.) Tutkimustavan avulla voitiin tehdä havaintoja ja tuoda osallistujien näkökulmat esiin, dialogisella keskustelulla samalla keräten monipuolista aineistoa.

Kysely aineistonkeruuna on strukturoitu menetelmä. Tässä opinnäytetyössä lomakehaastattelusta käytetään nimeä Webropol-kysely tai kysely, joka muistuttaa tiedonkeruunamenetelmänä lomakehaastattelua. Kysymysten, että tutkimuksen toteutuksen osalta lomakehaastattelu on kokonaan strukturoitu. Tavoitteena haastattelusta on saada jokaiseen kysymykseen vastaus annetuista vaihtoehdoista haastattelijan määräämässä järjestyksessä. Kyseisellä tutkimustavalla ei liiemmästi ole tekemistä laadullisen tutkimuksen kanssa, mutta sitä on mahdollista hyödyntää laadullisessa tutkimuksessa siten, että osallistuneet henkilöt pystytään vastausten perusteella ryhmitellä laadullisiin luokkiin, kuten asiasta hyvin kiinnostuneisiin, jonkin verran kiinnostuneisiin ja niin edelleen. Lomakehaastattelussa kysytään ainoastaan sellaista mikä on tutkimuksen tarkoituksen ja ongelmanasettelun kannalta merkityksellisiä kysymyksiä, ei sellaista, jota olisi mukava tai hyödyllistä tietää. (Tuomi & Sarajärvi, 2018a, luku: 3.1.1 lomakehaastattelu,

teemahaastattelu ja syvähaastattelu.) Avointen kysymysten vastauksia tarkasteltiin laadullisesta näkökulmasta, josta kerättiin toistuvia teemoja. Kyselystä saatu aineisto analysoitiin ja niitä hyödynnettiin palveluiden kehittämisen suunnittelussa.

Haastattelu toteutettiin puolistrukturoidun teemahaastattelun muodossa. Teemahaastattelussa on ennalta määrätty haastattelun aihepiirit ja teema-alueet. Teemahaastattelu menetelmästä puuttuvat silti strukturoidulle haastattelulle tyypillinen kysymysten tarkka muotoilu ja ennalta määrätty järjestys, jotka varmistaisivat samanlaisen kysymys- ja vastausrakenteen kaikille osallistujille. Haastattelun aikana varmistetaan, että ennakkoon sovitut teemat käydään yhdessä haastateltavan kanssa, mutta toisaalta näiden esittämisjärjestys ja laajuus voivat vaihdella haastattelusta toiseen. (Eskola & ym., 2018, luku: teemahaastattelu: lyhyt selviytymisopas, kappale: mikä on teemahaastattelu; Vilkka, 2021, luku: tutkimushaastattelu aineistona, kappale: tutkimushaastattelun muodot.) Etuna teemahaastattelussa on se, että haastattelun aikana pystyy esittämään tarkentavia ja vahvistavia kysymyksiä haastateltavien vastauksiin liittyen. Menetelmässä ei voi esittää mitä tahansa kysymyksiä, sillä siinä keskitytään löytämään tutkimuksen ja ongelmanasettelun kannalta tai tutkimustehtävän mukaan merkityksellisiä vastauksia. (Tuomi & Sarajärvi 2018b, luku: 3.1.1 lomakehaastattelu, teemahaastattelu ja syvähaastattelu.)

4.2 Työpaja

Työpaja, joka on englanniksi workshop, kuuluu työpajatyöskentelyä, jossa ryhmänä työskennellään tietyn teeman tai asian ympärillä. Työpajan tavoitteena voi yleensä olla tiedon jakamista, ideoiden luomista, ymmärryksen lisäämistä organisaation tai tutkimuksen kohderyhmästä. Menetelmänä se on tavoitteellista ja etukäteen hyvin suunniteltua. Osallistujille on esitettävä selkeästi työpajan tavoitteen. (Vilkka, 2021, luku: Työpaja.)

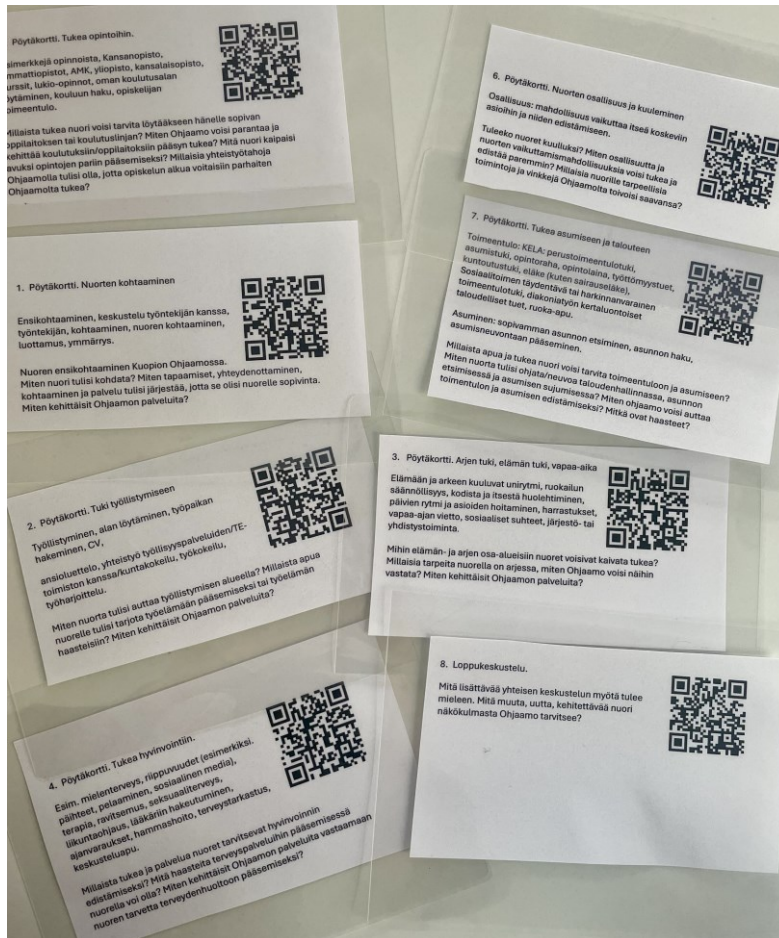
Ensimmäisenä menetelmänä toteutettiin työpaja 16.9.2024 Ohjaamo Kuopion PopUp-tiloissa. Työpajassa käytiin yhdessä läpi nuorten kokemuksia, kuunnellen nuorten kohtaamia haasteita ja kehittämisajatuksia. Työpajaan osallistui kuusi nuorta, joiden ikähaarukka oli 23–28 vuotta ja heidän elämäntilanteensa vaihteli opiskelijan, työttömän sekä muun vaihtoehdon välillä.

Työpajan suunnittelu aloitettiin opinnäytetyön tavoitteiden määrittämisestä, jonka keskiössä olivat nuorten kokemusten kartoittaminen ja niiden hyödyntäminen Ohjaamo Kuopion palvelutarjonnan kehittämisessä. Suunnitteluprosessiin osallistuivat opinnäytetyön tekijöiden lisäksi

tilaaja. Yhdessä tilaajan kanssa määriteltiin työpajan teemat, menetelmät ja ajankohdat toteutukselle. Työpajan suunnitteluvaiheessa laadittiin kutsuprosessi nuorten tavoittamiseksi. Ohjaamon ja työllisyyspalveluiden toimintaan osallistuneille nuorille luotiin sähköpostikutsu, jonka tarkoitus oli houkutella nuoria osallistumaan työpajaan, liite 1. Kutsussa esiteltiin työpajan tarkoitus, toteutus, kenelle se oli suunnattu ja lyhyt kuvaus sen rakenteesta sekä sen anonyymisyys. Kutsun tavoitteena oli herättää nuorten kiinnostus ja varmistaa mahdollisimman moni osallistuja. Suunnitteluvaiheessa päätettiin työpajan käytännön järjestelyistä, kuten tarjoiluista ja ajankohdasta. Työpajaan oli varattu kaksi tuntia aikaa, jossa oli ryhmäkohtainen osallistujamäärä, kuusi henkilöä.

Ohjaamon perusteet toimivat kysymysten teemoina, jotka on esitelty luvussa 3. Työpajan pöytäkorttien kysymyksien tueksi nuorille oli luotu asiasanoja avaamaan kysymyksien tarkoitusta, liite 2. Rennolla keskustelulla haluttiin kannustaa nuoria vastaamaan avoimesti teemojen kysymyksiin sekä viimeisessä osiossa osallistumaan yhteiseen loppukeskusteluun. Kaikki halukkaat nuoret ilmoittivat kiinnostuksensa osallistumiseen omalle työntekijälleen tai Ohjaamontiimille.

Pöytäkortteja oli suunniteltu yhteensä kahdeksan, joissa jokaisessa oli oma kysymys teemaan liittyen. Pöytäkorkeissa esiintyi kysymys, asiasanat ja QR-koodi, kuva 3. Skannaamalla QR-koodin nuori pääsi Padlet-alustalle lukemaan kysymyksen ja vastaamaan anonyymisti. Tämä teki vastaamisesta sujuvaa.

Kuva 2. Pöytäkortit. Kuva: Hachmann Nelli Magdalena (2024).

Padletin käyttö työpajan tiedonkeruussa mahdollisti, reaaliaikaisen, visuaalisen ja vastavuoroisen tiedon jakamisen sekä keräämisen nuorten kesken. Vastaukset tallentuivat Padlet-alustalle automaattisesti. Padletin etuna koettiin sen helppokäyttöisyys, mikä rohkaisi nuoria jakamaan ideoitaan ilman pelkoa arvioinnista. Kerätty tieto pystyttiin helposti analysoimaan työpajan jälkeen. Työpajan tulokset dokumentointiin opiskelijan omaan pilvitiedostoon sekä loppukeskustelusta kirjattiin käsin muistiinpanoja.

4.3 Webropol-kysely

Webropol-kysely toteutettiin työpajan jälkeen. Kyselyllä haluttiin tavoittaa nuoria asuinsijainnista riippumatta, jotta kaikilla olisi yhdenvertainen mahdollisuus osallistua Ohjaamon palveluiden kehittämiseen. Kyselyn avulla pyrittiin saamaan laajempi osallistujamäärä kuin työpaja-

menetelmässä. Kyselyn vastaukset vahvistivat ja tukivat työpajasta saatujen tulosten luotettavuutta. Kyselyyn osallistui kymmenen nuorta, joiden ikä vaihteli 21–29-vuotiaisiin ja heidän elämäntilanteensa liikkui opiskelijan, työssäkäyvän ja muun vaihtoehdon välillä.

Suunnitteluvaiheessa käytiin yhdessä tilaajan kanssa kyselyn tarkoitus, toteutuksen ajankohta, kesto ja miten kysely julkaistaan. Kysymykset suunniteltiin opinnäytetyön tavoitteiden pohjalta, jotka on kuvattu luvussa 3.1. Kysymyksillä kerättiin vastaajien taustatietoja, Ohjaamo palvelujen sisällöstä, sen laadusta ja moniammatillisuudesta, palvelujen tarpeista ja palveluihin hakeutumisesta sekä Ohjaamon palvelujen kehittämisestä, liite 3. Kyselyn alussa esiteltiin lyhyesti kyselyn tarkoitus ja pyydettiin osallistujien suostumus kyselyyn, kyllä tai ei valinnalla. Kyselylinkki jaettiin Ohjaamo Kuopion sosiaalisen median kanavilla. Kysely toteutettiin 25.9.-4.10.2024 ja vastaamiseen kyselyyn meni 10-20 minuuttia. Kyselyn toimivuutta testattiin ennen julkaisua.

Webropol mahdollisti kyselyn toteutuksen, raportoinnin ja analysoinnin yhdellä palvelualueella. Kyselyssä käytettiin eri vastaustyyppi valintoja, joita olivat Likert-asteikko, monivalintakysymykset, valmiit vastausvaihtoehdot ja avoimia kysymyksiä. Likert-asteikkoa mielletään sopivammaksi, joka on yksi useimmin käytettyjä, kun kyseessä on asenteiden tai mielipiteen mittaamista. Yleisemmät vastausvaihtoehdot ovat esimerkiksi, 1-5, jossa yksi on nimetty täysin samaa mieltä, 5 täysin eri mieltä ja niin edelleen. (Valli, 2018, luku: Likertin asteikko.) Monivalintakysymykset muistuttavat Likert-asteikkoa, mutta siinä vastaaja voi valita myös useamman vastausvaihtoehdon. Valmiissa vastausvaihtoehdossa luodaan kysymyksiä kuviteltujen vastausten pohjalta (Valli, 2018, luku: valmiit vastausvaihtoehdot). Avoimissa kysymyksissä vastaajalla oli mahdollista tuoda omia ideoita tai mielipiteitä esille.

4.4 Haastattelu

Viimeisenä toteutettiin työntekijä haastattelu Ohjaamo Kuopion tiimistä. Haastatteluun haluttiin saada työntekijä, jolla olisi laaja asiantuntijakokemus Ohjaamo Kuopiosta ja kokonaisvaltaisesta palvelukentästä sekä sen toiminnasta. Haastattelu toteutettiin 8.10.2024, Teams-verkoalustalla. Haastatteluun oli varattu aikaa 45 minuuttia, joka tallennettiin aineiston analysointia varten. Haastattelulla voitiin todentaa työpajasta ja kyselystä saatuja vastauksia. Erityisesti nuorten kokemia haasteita, kuten mielenterveysongelmia ja nuorten pääsyä terveydenhuollon palveluihin vahvistivat nuorten tuomista vastauksista.

Ensimmäiseksi pyrittiin selvittämään miten Ohjaamo Kuopion palvelut ja toimintatavat toteutuvat ja mitkä ovat haasteet. Toiseksi haluttiin saada käsitys millainen Ohjaamo Kuopion moniammatillinen verkosto ja yhteistyö on ja niiden tulevaisuuden näkymät. Kolmanneksi haluttiin kuulla, kuinka TE24-uudistus tulee vaikuttamaan Ohjaamon toimintaan käytännössä. Näiden avulla haluttiin ymmärtää, että miten Ohjaamo vastaa tällä hetkellä nuorten tarpeisiin ja myöhemmin tulevaisuudessa.

Suunnittelun alussa haastattelusta, haastateltavista ja toteutuksen ajankohdasta kerrottiin Ohjaamon yhteisessä tiimipalaverissa. Haastattelunrunгон kysymykset oli päätetty niin, että niillä saataisiin kattavaa aineistoa opinnäytetyöhön ja kehittämisehdotuksen tueksi, liite 4. Kysymykset rakennettiin tiettyinä aihepiireinä ja teemoina. Niissä kartoitettiin haastateltavan taustatietoja, Ohjaamon nykytilaa, nuorten palveluiden kehittämistä, moniammatillista verkostoa ja yhteistyötä, palveluiden pääsyn haasteita, sen sisältöä ja laatua, TE-palvelut 2024-uudistusta ja lainsäädäntöä sekä tulevaisuuden näkymiä. Haastateltavalle lähetettiin ennakoon sähköpostikutsu, jossa avattiin haastattelun aihe, kysymykset ja ajankohta.

Haastattelusta saatu aineisto litteroitiin. Litterointi toteutettiin niin, että siinä näkyy aiheen asiasisältö, josta jätettiin pois vuorovaikutussuhteet ja toistot analyysin selkeyttämiseksi. Litteroinnista jätettiin pois henkilö- ja tunnistetiedot sekä työntekijän koulutus- ja työtausta. Tutkittaessa jotain määriteltyä tapahtumakulkua ja saadakseen ymmärryksen siitä, mitä tilanteessa tai prosessissa tapahtui, voi litteraatiosta tehdä mainiosti vähemmän tarkan (Hyvärinen & ym., 2010, luku: litteraation tarkkuustaso). Litterointi työ tehtiin manuaalisesti, eli siinä ei käytetty litterointityökaluja. Litterointia tehtäessä tutkija pohtii tutkimusaihettaan ja –ongelmaansa sekä aineistolle tarkoitettuja analyttisiä kysymyksiä. Samalla hän tekee valintoja sen suhteen, mikä sanotusta ja tehdystä on tutkimuksen kannalta relevanttia eli hän tulkitsee aineistoa tutkijan roolissa. (Hyvärinen & ym., 2010, luku: litteraatio tulkintana.)

5. AINEISTON ANALYYSI

Aineisto koostuu työpajasta, kyselystä ja haastattelusta käytetyistä menetelmistä. Menetelmistä saadut aineistot analysoitiin laadullisella sisällönanalyysillä. Aineistonkeruumenetelmä koettiin soveltuvan erityisesti merkitysten ja teemojen esille tuomiseksi, jonka avulla voitiin löytää toistuvia teemoja.

Laadullisessa tutkimuksessa ei syvennyttä tilastollisiin yleistyksiin, vaan sen tavoitteena on yleensä syventää käsitystä tietyistä ilmiöistä tai tapahtumasta, selittää tiettyä toimintaa tai antaa teoreettisesti perusteltu tulkinta jollekin ilmiölle. Sen takia on tärkeää, että tutkimukseen osallistuvat henkilöt tuntevat tutkittavan aiheen tai heillä on kokemusta asiasta. Näin ollen tiedonantajien valinnan tulee olla perusteltua ja tarkoitukseen sopivaa, jotta osallistujat tuovat painavaa tietoa tutkimukseen. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, luku: 3.4 tutkimukseen osallistavien määrä.) Analyysin tavoitteena oli selvittää, nuorten kokemuksia, osallisuutta ja haasteita Ohjaamon palveluissa. Toisena oli selvittää Ohjaamon laaja-alaista verkostoa ja yhteistyötä. Kolmantena tavoitteena oli tarkastella tulevan lainuudistuksen muutoksia palveluissa ja sen vaikutukset nuoriin. Haastatteluun osallistunut työntekijä antoi kattavaa tietoa ilmiöstä sekä auttoi vahvistamaan nuorten tuomia kokemuksia. Nuoret tuntevat Ohjaamon toiminnan ja palvelun laadun parhaiten sekä tietävät mitä haasteita juuri nuoret kohtaavat.

Työpajan ja kyselyn aineistoista käsitellään yhtenä lukuna ja teemoittain luokiteltuna. Näitä ovat kohtaaminen, kuuleminen, brändäys, hyvinvointi, arki ja elämä. Haastattelun aineiston lähestymistapa on sama, jonka kautta nousseet teemat ovat, kuuleminen, osallisuus, mielenterveys, moniammatillinen tiimi, yhteistyö ja kehittäminen.

Ensimmäisessä luvussa käsitellään aineistonkeruumenetelmää ja analysoinnin toteutuksen vaiheita. Tämän jälkeen aineistoja analysoidaan viitaten aikaisempiin tutkimusaineistoihin. Lopuksi näistä koostettiin yhteenveto.

5.1 Aineiston analyysimenetelmä

Kehittämistyön menetelmissä käytettiin perusanalyysimenetelmänä laadullista sisällönanalyysia. Menetelmänä se muistuttaa teemoittelua ja niitä usein käytetään korvaavina nimityksinä toisilleen. Sisällönanalyysissä painotetaan erityisesti niitä teemoja ja aihepiirejä, joista aineisto tarjoaa tietoa: mistä haastateltavat keskustelevat, millaisia aiheita mediateksteissä käsitellään

tai mitä valokuvat ilmaisevat ja niin edelleen. (Vuori, 2021, laadullinen sisällönanalyysi.) Laadullista sisällönanalyysimenetelmää voitiin pitää tässä opinnäyteyössä tehokkaana työkaluna tunnistuen toistuvia teemoja ja hankkien monipuolista tietoa sekä ymmärtää asiasisältöä paremmin. Sillä saatiin lisäksi syvällisempi käsitys nuorten näkemyksistä ja kokemuksista tuoden siten nuorten näkökulmat ja haasteet esiin. Menetelmällä voitiin tarkastella ilmiötä laajemmin, mikä nähtiin olennaisena kehittämistyölle. Lisäksi menetelmän avulla voitiin vastata kehittämistyön tutkimuskysymyksiin tarkastelemalla, miten nuoret tai haastateltava näkevät Ohjaamon palveluissa esiintyvät haasteet, miten palveluja tai Ohjaamo Kuopion toimintaa tulisi kehittää ja mitä TE24-uudistukselta voidaan odottaa tulevaisuudessa. Näiden avulla kehittämistyön menetelmistä saatiin kerättyä aineistoista toistuvia teemoja, jotka liittyvät kehittämistyön tavoitteisiin. Teemat auttoivat sisäistämään TE24-uudistuksen vaikutuksia nuoriin sekä miten Ohjaamon toimintaa tulisi kehittää vastaamaan paremmin nuorten tarpeisiin.

Laadullisissa tutkimuksissa on useita tulkintoja siitä, miten kyseisessä tutkimuksessa analyysi on toteutettu. Laadullisen tutkimuksen analyysin rungon ja sen etenemisen kuvaamiseksi esitti jo vuosia sitten tutkija Timo Laine Jyväskylän yliopiston filosofian laitos. (Tuomi & Sarajärvi 2018a, luku: 4.1 Yleinen kuvaus analyysin toteuttamisesta.) Vilkka Hanna käsittelee tutki ja kehittä kirjassaan analyysinmenetelmiä ja niiden vaiheita, joita kutsutaan aineistolähtöiseksi sisällönanalyysiksi. Tämän menetelmän avulla tutkijan tavoitteena on löytää esimerkiksi jonkinlainen toiminnan logiikka tai aineiston ohjaamana muodostava tyypillinen kertomus, eli tyyppikertomus (Vilkka, 2021, luku: sisällönanalyysi). Kuviossa 3 on tiivistetty Tuomen ja Sarajärven tekemästä analyysin etenemisen vaiheesta, jota on osittain muokattu Laineen rungosta, mutta periaatteessa kuvaus on pysynyt samana.

1. Relevantin aineiston keruu	4. Teemojen muodostaminen
2. Aineiston lukeminen	5. Tulosten tulkinta
3. Aineiston koodaus	6. Raportointi

Kuvio 3. Laadullisen tutkimuksen analyysin etenemisen vaiheet. Tuomi & Sarajärvi, 4.1 yleinen kuvaus analyysin toteuttamisesta.

Ensimmäiseksi tutkija etsii ja päättää kiinnostavan tutkimusaineiston. Tämän jälkeen aineistoa tarkastellaan ja kiinnostavat asiasanat merkitään ja erotellaan. Tutkimuksesta jätetään kaikki muu pois. Kolmanneksi merkityt asiat kerätään yhteen ja eritellään muusta aineistosta, jonka

jälkeen aineisto koodataan eli litteroidaan. Neljäntenä aineistosta muodostetaan teemoja. Viidentenä vaiheena tulokset analysoidaan ja viimeisenä kirjoitetaan yhteenveto. (Tuomi & Sarajärvi, 2018b, luku: 4.1 Yleinen kuvaus analyysin toteuttamisesta.)

5.2 Työpaja ja Webropol-kysely

Aiemmat tutkimukset osittain puoltavat, että poikkeavat nuorten tuoma kokemuksia ja haasteita Ohjaamo Kuopion palveluista. Aiemmillä tutkimuksilla voitiin lisätä luotettavuutta, jotka auttoivat tunnistamaan puutteita ja tukemaan saatuja tuloksia. Lähteinä on hyödynnetty niin suomalaisia tutkimuksia kuin kansainvälistä tutkimusta. Ensiksi käsitellään löydöksiä, jotka on linkitetty tietopohjaan, jonka jälkeen on koostettu yhteenveto.

Kohtaaminen, kuuleminen ja brändäys

Tuloksissa korostui, että nuorille on tärkeää tulla kohdatuksi yksilöinä ja tulla kuulluksi nuoren tarpeiden mukaisesti huomioiden vuorovaikutustavat. Nuoret kokivat, että tulevat kohdatuksi, mutta sen sijaan kuulluksi tulemisen ja tarpeiden huomioisessa tuntevat jäävänsä pimentoon. Palveluiden piiriin hakeutuminen voi olla nuorelle korkea kynnyks. Nämä tulokset ovat osittain linjassa Määtän ja Souton tutkimuksen sekä Nuorisobarometrin kanssa.

Määtän ja Souton teoksessa haastatellut nuoret kokivat, että heidät kohdataan hyvin ja kokonaisvaltaisesti, elämäntilanteensa huomioon ottaen. Vain viisi nuorista jakoi kokemuksiaan siitä, että heidät oli ainakin jossain määrin jätetty palvelematta tai heidät oli käännytetty pois. Syinä olivat, että saatu apu Ohjaamosta ei ollut riittävää, tai se annettiin kertojan mielestä tavalla, joka ei heijastanut kiinnostusta ja josta kokemukset osallisuudesta sekä vastavuoroisuudesta jäivät puuttumaan. (Wrede-Jäntti & Westerback, 2020, s.56–57.) Lisäksi on havaittu, että nuorille avun hakeminen palveluiden piiriin voi tuntua ponnistukselta, joten on ensiarvoisen tärkeää, että nuori kohdataan luottamusta rakentavalla tavalla (Ikonen, 2020a, s.14). Jossain tilanteissa nuorta ei kuitenkaan onnistuta kohtaamaan nuoren toivotulla tavalla, kuten voidaan osoittaa. Monet tutkimukset osoittavat, että nuorten kokemukset kuvastavat kohtaamattomuutta, kuten mielipiteiden sivuuttamista, puutetta vaihtoehtoisten kommunikointitapojen tarjoamista tai toisaalta rakenteiden joustamattomuutta (Ikonen, 2020b, s 13).

Nuorten mielestä Ohjaamon brändäystä tulisi kohdentaa nuorille tarkemmin. Nuoret kokivat, että Ohjaamo Kuopio ei tavoita kaikkia nuoria nykyisellä markkinoinnilla. Ohjaamo Kuopion

toiminnoista ja henkilöstöstä tarvitaan käytännön tason tilannekuvaa, joka antaisi nuorille konkreettisemmän kuvan mitä Ohjaamossa tehdään ja kenet siellä voi kohdata. Paikallisista toimijoista, kuten järjestöistä ja yhdistyksistä nuoret tarvitsevat tietoa, jotta nuoret voisivat saada henkilökohtaisesta tilanteestaan riippuen tukea muilta toimijoilta. Asiakkaiden odotuksiin on mahdollista vaikuttaa viestinnän kautta, tarjoamalla luotettavia palvelulupauksia ja luomalla mielikuvia palvelusta graafisten ilmeiden avulla, kuten Ohjaamon visuaalisen ilmeen ja esitteiden kautta. Toimintaympäristö viestii omalla tavallaan: löytääkö paikalle helposti, millainen sisustus on, onko paikka toimiva, minkälainen paikan äänimaisema on ja mikä on paikan sijainti. (Kujanpää, 2020, s. 20).

Hyvinvointi, arki ja elämä

Esiin nousi terveystalvelujen pitkät jonotusajat. Erityisesti, päihde- ja mielenterveystalveluiden piiriin pääsemiseen jonotusajat voivat olla pitkiä. Tätä tukee myös haastattelijan näkemys ja nuorisobarometrin kysely. Nuoret, joilla on alentunut terveydentila tai päihde- ja mielenterveyshaasteita tunsivat jäävänsä herkemmin terveystalveluiden ulkopuolelle.

Nuorisobarometrin osallistui 2020 alkuvuonna 1983 nuorta, iältään 15-29 vuotta. Käyttökokeuksia talveluista kysyttiin ainoastaan niiltä nuorilta, joilla on vähintään yksi kokemus kyseisestä talvelusta viimeisten 12 kuukauden ajalta. Tähän kysymykseen vastanneet nuoret, jotka käyttivät terveystalveluja, joka yhdeksäs koki, ettei päässyt talvelujen piiriin nopeasti tai pääsivät vain jonkin verran. (Berg & Myllyniemi, 2020, s. 42, 44.) Tulokset kertovat myös, että talvelut eivät aina toimi moitteettomasti ja asiakaslähtöisesti. Useat nuoret kohtaavat haasteita hoidon ja talvelujen jatkuvuudessa sekä kokevat epäkunnioittavaa kohtelua sekä syrjintää. Hoi-
toon pääsy voi olla hidasta ja nuorten kokemus mahdollisuudesta osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon voi toisinaan olla heikko. (Berg & Myllyniemi, 2020, s.6).

Nuoret kokevat tarvitsevansa monialaista tukea arkeensa ja elämäänsä sekä sen eri osa-alueilla. Nuorella, jolla on laaja-alaisia haasteita, usein miten tarvitsee apua monilta eri tahoilta (Alexanderson ym., 2017a, s. 60). Syinä tähän olivat, että nuorella voimavarat asioiden hoitamiseen saattavat olla vähäiset. Myös kansainvälisesti on tutkittu nuorten ja nuorten aikuisten mielen-
terveysongelmia ja strategioita hoitoon pääsemisestä. Yhdysvaltalaisessa tutkimuksessa hiljattaiset tiedot viittaavat siihen, että Z-sukupolven nuoret aikuiset kokevat emotionaalista kamp-

pailua hälyttävällä nopeudella. Todella monet nuoret aikuiset kertoivat, tuntevansa olonsa hermostuneeksi, yksinäiseksi, ankkuroimattomaksi, suunnattomaksi ja olevansa huolissaan taloudellisesta turvastaan. (Weissbourd ym., 2023, s. 3.)

Myös neuvonta ja tuki viranomaispalveluihin hakeutumisessa ja asiakirjojen, kuten hakemusten täyttämässä ovat olleet nuorille tärkeitä myös oman jaksamisen näkökulmasta. Näihin nuoret itse kokevat saavansa vaihtelevasti ohjausta. Nuorten oma jaksaminen on jo äärirajoilla, sillä nuorten elämään liittyy paljon paineita ja suoriutumista. Nuoret läpikäyvät asioita eritaivoin, minkä vuoksi aikuinen voi kokea jonkin asian merkityksettömältä, kun se nuorelle voi olla hyvinkin tärkeää. (Sarkio ym., 2024a, s. 14.) Opinto-ohjaus ja opintopolku asioihin saatu tuki on nuorille ollut merkittävää. Nuoret pitävät tärkeinä harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuuksia, jotka ovat nuorille välttämättömiä hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

Laajat tutkimukset vahvistavat, että työttömyys ja koulutuksen ulkopuolelle jäävillä on yhteys alentuneeseen fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Ongelmien jatkuessa pitkään kasautuen saattavat syrjäyttää kokonaan koulutuksesta ja työelämästä. Nuorilla aikuisilla mielenterveysongelmat ovat yleisin työkyvyttömyyden peruste. Merkittävä osa nuorista, jotka ohjautuvat TE-hallinnon ja Ohjaamoiden kautta Kuntoutussäätiön nuorten oppimisen ja mielenterveyden tukipalveluihin, heistä osa kokenut mielenterveyden ongelmia tai oppimisen haasteita tai näitä molempia. (Alexanderson ym., 2017b, s. 60.)

5.3 Haastattelu

Haastattelun aineiston analysoinnin tueksi etsittiin relevantteja tutkimuksia nuorten haasteista, Ohjaamon palveluista, jotka tarjosivat vertailupohjaa ja lisäsivät tuloksien luotettavuutta. Aluksi käsitellään löydöksiä teemoittain yhdessä aiempiin tutkimuksiin.

Nuoret, osallisuus ja mielenterveys

Tuloksista selvisi, että nuori ja nuoren ääni on ensiarvoisen tärkeää. Nuoria lisäksi kuullaan käyttäen erimenetelmiä, kuten sähköisiä kyselyjä. Nuoria halutaan saada osallistumaan tulevaisuudessa heitä koskevissa asioissa. Ohjaamoihin on ollut matala kynnyks tulla, jossa nuoret ovat kokeneet tullessaan aidosti kuulluksi, päässeet itse vaikuttamaan omaan tilanteeseensa liittyviin päätösten tekemiseen ja oman tulevaisuutensa suunnitteluun (Valtakari, 2020a, s. 3.). Pelastakaa lapset kyselyssä vastaajien mielestä nuoria voisi kyselyiden ja äänestysten avulla ottaa

paremmin mukaan vaikuttamaan koulu ja kunta asioissa (Sarkio ym., 2024b, s.13). Kohtaamisen ja osallisuuden huomiointi esimerkiksi suunnittelu- ja kehittämistyössä tuottavat tärkeää tietoa ammattilaisille, jotka erityisesti työskentelevät lasten ja nuorten parissa (Kallinen & Pirskanen, 2022, 2.2 osallisuuden mahdollistaminen).

Ohjaamossa tiedostetaan nuoret asiakkaat, jotka ovat syrjäytymisvaarassa ja, joilla voi olla lisäksi päihde- ja mielenterveysongelmia. Näissä Ohjaamo Kuopio pyrkii tukemaan nuoria ennistä tiiviimmin, jossa nuoren hyvinvointi nähdään ensiarvoisena. Ohjaamo Helsingin ammattilaisten työssä on näkynyt vahvasti mielenterveysongelmat ja niihin sisältyvät tuen tarpeet, kertoo jotain mielenterveyspalvelujen tilanteesta. Nuoret vuonna 1987 syntyneet, jotka ovat olleet 25-vuotistarkastelussa mainitsivat syinä esimerkiksi, kohtaamattomuuden kokemuksen, stigman sekä ennaltaehkäisevien ja vähäisen saatavuuden matalan kynnyksen mielenterveyspalveluissa. Huono saatavuus näkyy myös psykoterapiassa, vaikka moni hyötyisi terapiasta voi se johtaa siihen, että moni nuori jää järjestelmän ulkopuolelle. (Westerback, 2017, s. 47.)

Moniammatillinen tiimi, yhteistyö ja kehittäminen

Ohjaamo Kuopiolla on laaja moniammatillinen ja asiantuntijatiimi, joka tulee kasvamaan ensi vuonna. Yhteistyötä Ohjaamo Kuopiossa toteutetaan tiiviisti toimijoiden kanssa, kuten oppilaitoksien ja kelan kanssa. Monialainen yhteistyö nuorten kokemuksien mukaan Ohjaamoissa ovat olleet pääosin myönteisiä. Ohjaamotoiminnan lähtökohtana ja vahvuutena ovat monialainen yhteistyö ja ohjausprosessi, jonka vaikutukset näkyvät monella tasolla. Moniammatillisuus on tarjonnut Ohjaamon asiantuntijoille enemmän valmiuksia hahmottaa palvelujen ja asiakasohjauksen kokonaisuutta sekä kohdennetumpaa palvelua asiakkaalle. (Valtakari, 2020b, s.2-3.)

Ohjaamo Kuopiossa on tunnistettu erilaisia kehittämistarpeita, joihin organisaatio keskittyy ensi vuonna laajemmin. Näistä keskeisimpinä ovat terveyspalvelujen ja mielenterveyspalvelujen kehittäminen. Palvelujärjestelmään ohjataan 18-vuotiaita nuoria aikuisia heidän täysi-ikäisyytensä mukaan, ei nuorten kehitystarpeiden perusteella. Nuoruusikää pidetään psyykkisesti kuormittavana kehitysvaiheena, johon kuuluu monia aikuiselämän näkökannalta keskeisiä valintoja, kuten opintojen, ammatin ja ihmissuhteiden alueilla. Nuoruusiän kehitys on edelleen monilla aikuistuvilla nuorilla selkeästi kesken ja he tarvitsevat erityisesti palveluita, jotka huomioivat erityistarpeita. (Aalto-Setälä ym., 2023a, s.1.)

Kunnille siirtyvä lakisääteinen velvoite ja Ohjaamo Kuopion toiminnan siirtyessä isompiin tiloihin tulee toiminta ja asiantuntijatiimi kasvamaan. Tämän muutoksen myötä palvelut tulevat toimimaan samoissa tiloissa vuonna 2025. Toiminta tulee laajenemaan haja-asutusalueelle, jonne Ohjaamo Kuopio tulee jalkautumaan. Moniammatillisuus ja palveluiden yhdistäminen yhteen paikkaan edistävät myös ohjauksen sopivuutta mahdollistaen nuoren tapauksen edistämistä oikea-aikaisesti ja sujuvasti. Yksilöllisempi asiakasohjaus ja vankempi palvelukoordinaatio sen sijaan ehkäisevät palveluista tippumista ja edelleen nuoren syrjäytymistä. (Valtakari, 2020c, s.3.) Uudistusta voidaan silloin pitää entistä parempana nykyiseen toimintaan verrattuna, jossa palvelut ovat olleet hajautettuina eripuolille Kuopiota. Palvelujärjestelmän ollessa hajautettu tuottaa se paikoittain tehottomia, pirstaloitua ja heikkoja palveluita erityisesti lasten, nuorten ja perheiden tarpeisiin. Silloin apua tarvitseva lapsi tai nuori saattaa ohjautua moniin peräkkäin toistuviin selvityksiin, arvioihin ja tutkimuksiin ennen välttämättömän tuen tai hoidon aloittamista. (Aalto-Setälä ym., 2023b, s.1.)

5.4 Yhteenveto

Löydökset aiempiin tutkimuksiin voivat selittää opinnäytetyöhön osallistujien ajatuksia ja kokemuksia kohtaamattomuuden sekä kuulemattomuuden tunteesta, jonka nuori voi kokea syrjinnäksi. Nuori tarvitsevat luotettavan aikuisen rinnalleen. Aikuisen ja ammattilaisen tehtävänä on antaa riittävästi aikaa nuorelle, jotta nuori saisi tunteen, että hänellä on merkitystä. Tarvittaviin palveluiden piiriin sujuvoittamisella ja pääsemisellä voidaan ennaltaehkäistä haavoittuvassa asemassa olevien nuorten päihde- ja mielenterveysongelmia sekä syrjäytymisriskiä. Lisäksi on löydettävä vaihtoehtoisia ratkaisuja nuorten odottaessa tarvittavaa hoitoa, kuten vapaaehtoistoiminnoista tai järjestöistä, jotka voisivat tukea nuoria odottaessaan pääsyä terveydenhuollon palveluiden piiriin.

Vapaaehtoistoiminta ja järjestöt voivat siten auttaa jopa edistämään nuoren senhetkistä tilannetta. Nuorille voitaisiin tarjota erilaisia työpaja- tai tukiryhmiä, joissa nuoret voisivat saada tukea ja ohjausta arjen ja elämän eri osa-alueisiin. Työpajojen vetäjinä voisivat olla eri toimijat erialoilta, vapaaehtoiset tai nuoriso alan opiskelijat. Näin mahdollisesti resursseja voitaisiin jakaa tasaisemmin toimijoiden kesken. Opiskelijat saisivat tulevina ammattilaisina kokemusta alasta tehden samalla merkityksellistä työtä nuorten parissa. Brändäystä kehittämällä voidaan tavoittaa kohderyhmä entistä tehokkaammin, jolloin nuoret ja nuoret aikuiset voisivat saada

tukea entistä joutuisammin. Henkilöstön esittely sosiaalisen median kanavilla voi rakentaa luottamusta nuoreen jo ennen kohtaamista.

Nuorten osallistumista heitä koskevissa asioissa pyritään lisäämään entistä vahvemmin. Nuoria koskevissa päätöksenteoissa voidaan tehdä monia toimenpiteitä. Näitä voivat olla erilaiset kuulemistilaisuudet, äänestykset tai kyselyt. Edellä mainittuja lähestymistapoja voidaan järjestää esimerkiksi yhteistyössä oppilaitoksien, järjestöjen ja nuoritalojen kanssa. Mitä useampi eri menetelmä otetaan käyttöön eri sektoreilla ja laajemmalla alueella, voidaan osallistuttaa nuoria paremmin palveluiden kehittämiseen sekä siten saada heidän äänensä kuuluviin. Näin nuoret voivat kokea olevansa osa yhteiskuntaa, joka edistää yhdenvertaisuutta ja saavutettavuutta. Nuorten päihde- ja mielenterveyden haasteiden tukemiseksi voitaisiin ottaa mukaan entistä tiiviimpi moniammatillinen verkosto ja yhteistyö. Erilaiset yhdistykset, järjestöt ja alan opiskelijat voisivat olla mukana pitämässä luottamuksellisia ja anonyymisiä vertaistukiryhmiä sekä tarpeen mukaan yksilötasoisia tukea nuorelle. Näin nuoren hyvinvointia voisi pyrkiä edistämään samalla ennaltaehkäistä nuoren kohtaamia haasteita. Palveluiden yhdistyminen saman katon alle ja asiantuntijatiimin kasvaessa nuoret oletettavasti saavat entistä yksilöllisempää ohjausta ja nopeampaa neuvontaa. Tämä voi lisäksi nopeuttaa palveluiden piiriin pääsyä, joka nuoren itsenäistymisen ja hyvinvoinnin kannalta on välttämätöntä.

6. TULOKSET

Tulokset luvussa esitellään kehittämistyö menetelmän työpajasta, kyselystä ja haastattelusta keskeisimpiä tuloksia. Nuorilta saadut vastaukset käsittelevät Ohjaamo Kuopion palveluita kokonaiskuvassa. Nuoret jakoivat vastauksissaan kokemiaan haasteita ja he toivat esille myös kehittämisideoita Ohjaamo Kuopion palveluihin parantamiseksi. Palvelut tarjoavat nuorille myös tärkeäksi koettuja toimia, jotka saavat nuorilta kiitosta.

Haastattelu kattaa Ohjaamo Kuopion nykytilasta, palveluiden ja toiminnan käytäntöjä aina resursseihin asti. Työntekijä antoi laajan kuvan moniulotteisesta palvelukentästä, miksi työtä Ohjaamolla tehdään ja mitä Ohjaamo Kuopiolta voi tulevaisuudessa odottaa. Kuopion toimisteellä tehdään monia toimenpiteitä nyt ja tulevaisuudessa, josta haastateltava antoi osviittaa. Kuitenkaan aina, ei kaikkia vaikutuksia lainuudistuksesta tai tulevaisuuden kehittämistoimista osata tässä kohtaa vielä vastata. Mikä työntekijän näkökulmasta on varmaa niin toimenkuvat kehittyvät ja palvelut jatkuvat entisellään, mutta vain uusissa tiloissa.

Työpajasta ja kyselystä saaduissa vastauksissa ilmeni samankaltaisuuksia, kuten nuorten haasteet, mielenterveysongelmat ja kehittämistoiveet palveluiden parantamiseksi. Haastattelu täsmensi nuorten tuomia vastauksia, mutta myös eroavaisuuksia löytyi näiden kolmen menetelmän välillä. Työntekijä näkee, että moniammatillisen verkoston markkinoinnin ja saavutettavuuden suhteen toiminta sujuu. Tuloksissa näkyy moniammatillisen yhteistyön tärkeys, kun nuorella on tarve monialaiseen tukeen ja eri toimijoiden palveluille. Ohjaamo ei vastaa tai tuota tuloksissa nousevia palveluita itse, mutta voi auttaa näiden palveluiden tavoittamista.

6.1 Työpajan tulokset

Työpajassa haluttiin kuulla nuoren kokemuksia ja toiveita Ohjaamo Kuopion palveluista. Työpajaan osallistui yhteensä kuusi Ohjaamon asiakasta. Nuoret osallistuivat aktiivisesti työpajaan, jakoivat avoimesti kokemuksiaan ja kertoivat toiveitaan Ohjaamo Kuopion palveluiden kehittämiseksi.

Ensikohtaaminen, osallisuus ja kuuleminen

Vastauksissa nousi esille nuoren tarve tulla kohdatuksi yksilönä huomioiden yksilön tarpeet. Toiveena olisi, että Ohjaamo Kuopion palveluissa tunnistettaisiin nuoren erityistarpeita ja tarpeen mukaan tarjottaisiin vaihtoehtoisia reittejä palveluiden pariin. Pääsääntöisesti nuoret kokevat myönteiseksi osallisuuden ja kuulluksi tulemisen Ohjaamon palveluissa. Nuorilla, joilla on alentunut terveydentila tai päihde- ja mielenterveyshaasteita kokivat jäävänsä palveluiden ulkopuolelle. Elämäntilanteeseensa nuoret kertoivat saavansa Ohjaamosta riittävästi tukea. Esiin nousi Ohjaamo Kuopion markkinoinnin ja näkyvyyden tehostaminen paremmaksi.

Nuoret ehdottavat kehittämiseksi, että palvelujen tueksi kehitettäisiin tekoälysovellus, joka auttaisi nuorta paremmin hahmottamaan palveluprosessia. Toiseksi nuoret toivovat tekoälyn käyttöä niin KELAn kuin muissa sosiaalipalveluissa, mikä voisi nuoren mielestä edes auttaa asioiden ymmärrettävyydessä ja tehostaisi osaltaan palveluprosesseja. Nuoret kehittäisivät Ohjaamon markkinointia entisestään, lisäämällä näkyvyyttä sosiaalisen median alustoille. (pöytäkortti 1 nuorten kohtaaminen pöytäkortti, 6 nuorten osallisuus ja kuuleminen 2024.)

Työllistyminen, opiskelu ja koulutus

Nuorilta haluttiin selvittää, miten Ohjaamo voisi auttaa nuorta työllistymisen, opiskelun ja koulutuksen saralla. Nuoret toivat esiin, että he tarvitsevat monialaista ohjausta virallisissa asioissa, kuten ansioluettelon laatimisessa. Nuorille on tärkeää, että heitä autetaan yksilöllisesti nuoren tilanne huomioiden löytämään omien kiinnostuksen kohteita, kuten opiskelu- ja työpaikkojen löytämisessä. Nuoret korostivat, että Ohjaamon opinto-ohjauksessa nuoria on autettu ja tuettu opiskeluun liittyvissä tilanteissa. Tähän nuoret toivovat lisää resursseja. Ohjaamon ja koulujen välinen yhteistyö ja verkosto nähdään tärkeänä, johon nuoret toivovat panostusta jatkossa.

Nuoret toivovat kehittämistoimeksi kartoituskyselylomaketta työelämän ja opintopolun löytämisen tueksi, jonka avulla Ohjaamon työntekijät voisivat selvittää nuoren taitoja, kiinnostuksen kohteitaan ja tulevaisuuden näkymiään. Kysely toimisi eräänlaisena työkaluna/mallina, jolla voisi tunnistaa nuoren vahvuuksia ja kehitysalueita sekä samalla suunnitella nuoren ura- tai opintopolkua. Nuoret kokevat, että kysely voisi tehostaa nuoren ohjautumista eri mahdollisuuksien pariin. (pöytäkortti 2 tuki työllistymiseen, pöytäkortti 5 tukea opiskeluun ja kouluttamiseen, pöytäkortti 6 nuorten osallisuus ja kuuleminen 2024.)

Arki ja elämä, hyvinvointi sekä talous

Nuorilta kysyttiin millaisia tarpeita ja toiveita nuorilla on arjen, elämän, hyvinvoinnin ja talouden eri osa-alueisiin. Nuoret kokevat tarvitsevansa monenlaista tukea ja ohjausta arjen ja elämän eri osa-alueilla. Nuoret nostivat esiin erityisesti talouteen liittyvät asiat, kuten virallisten tukihakemusten täyttämisen. Nuoret kaipaavat ohjausta kodinhoidossa ja muissa arjen käytännön asioiden hoitamisessa. Nuorella ei välttämättä ole riittävästi voimavaroja tai osaamista omatoimiseen suoriutumiseen. Hyvinvoinnin osa-alueella nuoret kokevat haasteeksi erityisesti terveyspalvelut päihde- ja mielenterveyspuolella, johon nuori saattaa odottaa pitkiä aikoja. Tähän nuoret toivovat apua Ohjaamosta. Myös harrastus- ja vapaa-ajan toimintaan nuoret toivovat lisätietoa. Nuoret toivovat laajempaa moniammatillista yhteistyötä eri virastojen kanssa.

Kehittämiseksi nuoret ehdottavat erilaisia ryhmätyöpajoja ja tapahtumia Ohjaamo Kuopion toimintaan. Työpajoissa voisi käsitellä eri teemoja, kuten harrastuksiin liittyviä mahdollisuuksia ja viranomaispalveluihin sisältyvää ohjausta. Toisena kehittämiseksi esitettiin tukihenkilötoiminnan mahdollisuutta. Tukihenkilö voisi auttaa ja neuvoa nuorta arjen rutiinien ja elämänrytmin ylläpitämiseen sekä kartoittamaan sopivia työ- ja opintopolku vaihtoehtoja. (pöytäkortti 3 tuki arkeen ja elämään, pöytäkortti 4 tukea hyvinvointiin, pöytäkortti 6 nuorten osallisuus ja kuuleminen, pöytäkortti 7 tukea talouteen ja asumiseen 2024.)

Loppukeskustelu

Loppukeskustelussa nuorilta haluttiin vielä kuulla mitä heillä olisi mielessä. Nostoina nuoret toivovat yksilöllisempää ohjausta palveluprosessiin ja tietoisuuden lisäämistä palveluiden eri vaihtoehtoista. Tämän lisäksi ohjausta sosiaalivirastojen etuuksissa ja tukihakemuksissa. Nuoret haluaisivat lisätietoa järjestöjen toiminnasta ja miten järjestöjen piiriin päästään. Järjestöön hakeutuminen voisi auttaa sellaista nuorta, joka odottaa terveyspalvelujen pariin pääsemistä.

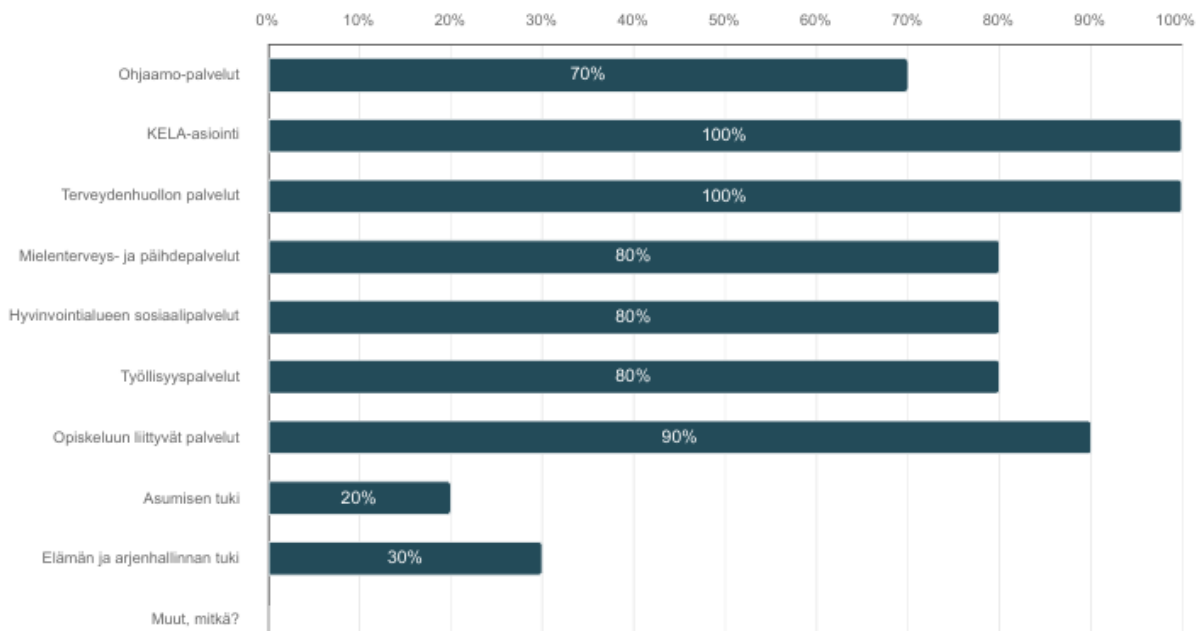
Nuoret nostivat esille kartoituskyselylomakkeen kehittämissuositukseksi Ohjaamon toimintaan. Kyselyllä tai kyselyillä voisi selvittää nuoren tilannetta eri osa-alueista. Kyselyllä työntekijä ja nuori voisivat suunnitella vaiheittain nuoren palveluprosessia ja tarpeita. Nuoret arvostaisivat, jos Ohjaamo Kuopiossa olisi saatavilla tietopaketti, jossa annetaan tietoa viranomaisasioista ja yhteiskunnan tarjoamista mahdollisuuksista. (Pöytäkortti 8, loppukeskustelu.)

6.2 Webropol-kyselyn tulokset

Keskeisimpiä tuloksia kyselystä, jossa on käytetty havainnollistavia kuvioita nuorten vastauksista ja sitaatteja tulkinnan tueksi.

Mistä seuraavista palveluista sinulla on kokemusta?

Osallistujilta kysyttiin mistä palveluista nuorilla on kokemusta monivalintakysymyksellä. Suurin osa nuorista vastasivat KELA-asiointiin ja terveydenhuollon palvelut, johon vastauksia kertyi kymmenen. Toiseksi eniten vastauksia saivat opiskeluun liittyvät palvelut yhdeksän vastausta ja kolmanneksi mielenterveys- ja päihdepalvelut, hyvinvointialueen sosiaalipalvelut sekä työllisyyspalvelut, joihin vastasi kahdeksan nuorta. Sen sijaan kokemusta Ohjaamon palveluista oli seitsemällä nuorella. Alla olevassa kuviossa 1 näkyy nuorten palveluiden kokemuksesta ja vastausprosentit.

Kuvio 1. Mistä seuraavista palveluista sinulla on kokemusta? Grafiikka: Webropol raportti (2024).

Vastauksien perusteella voidaan todeta, että nuorilla on kokemusta Ohjaamon palveluista, joiden asioissa nuoret eniten Ohjaamalla asioivat ja mahdollisesti tarvitsevat tukea sekä ohjausta. Nuorilla on eniten kokemusta KELA-asioinnista, sen sijaan asumisen tuki ei valtaosalle vastaajista ollut tuttu.

Toisessa kysymyksessä kartoitettiin nuorilta palveluiden piiriin pääsemisen helppoudesta. Vastauksia kerättiin Likert-asteikolla 1–3, jossa vastaajat arvioivat erittäin helpon ja erittäin vaikean välillä. Vastaajista kahdeksan oli sitä mieltä, että palveluihin pääsee melko helposti, kun taas kaksi arvioivat kohtalaisen vaikeaa päästä.

Avoimissa kysymyksissä nuoret saivat kuvata kokemuksiaan palveluihin pääsemisestä, jossa nuoret toivat palveluihin pääsemisen haasteita, kuten päihde- ja mielenterveyspuolelle. Järjestöistä kerrotaan olevan nuorille apua.

Yksi nuori koki, että palveluihin pääsee:

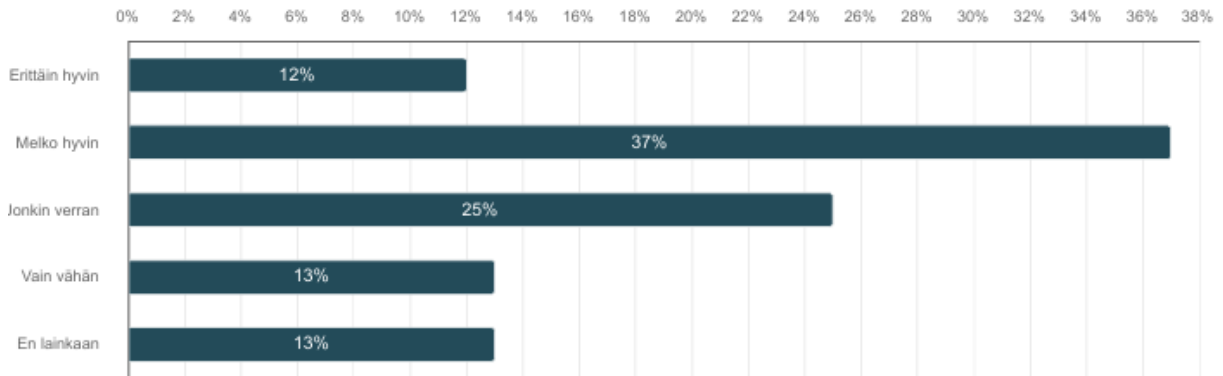
Palvelusta toiseen on helpohko päästä, mikäli eri palveluiden työntekijät ovat työn kautta tekemisissä (H2).

Oletko saanut tarvitsemaasi apua ja tukea näistä palveluista?

Kolmannessa kysymyksessä haettiin kokemuksia siitä, ovatko nuoret saaneet tarvitsemaansa apua edellä mainituista palveluista. Kysymys sisälsi valinta ja avoin kysymyksen. Nuorten vastaukset jakautuivat lähes puoliksi, joista kuusi vastaajista koki saavansa apua, kun taas nuorista neljä vastasi osittain. Kaikille Ohjaamo ei ollut tuttu entuudestaan. Markkinointia Ohjaamossa tulisi kehittää, jotta Ohjaamo olisi näkyvämpi nuorille. Yleisesti ottaen nuoret ovat saaneet apua heitä koskevissa asioissa, joista nuoret ovat hyötynet. Terveystuotto nähdään haasteelliseksi ja hitaaksi palveluntuottajaksi tai avun tarpeeseen ei pääse.

Miten hyvin tunnet Kuopion Ohjaamon tarjoamat palvelut?

Nuorilta kerättiin vastauksia, miten hyvin nuoret tuntevat Ohjaamon tarjoamia palveluja. Nuoret arvioivat Likert-asteikolla 1–5, kuinka hyvin tuntevat Ohjaamon tarjoamat palvelut, joista asteikko 5 kuvasi erittäin hyvin, kun taas asteikko 1 kuvasi en lainkaan. Vastaajien määrä oli kahdeksan, jotka jakautuivat ääripäihin. Yksi vastasi erittäin hyvin, kolme vastaajista koki, että melko hyvin ja kaksi vastaajista taas jonkin verran. Alla olevassa kuviossa 2 näkyy miten hyvin nuoret tuntevat Ohjaamon eri palvelut.

Kuvio 2. Miten hyvin tunnet Kuopio Ohjaamon tarjoamat palvelut? Grafiikka: Webropol raportti (2024).

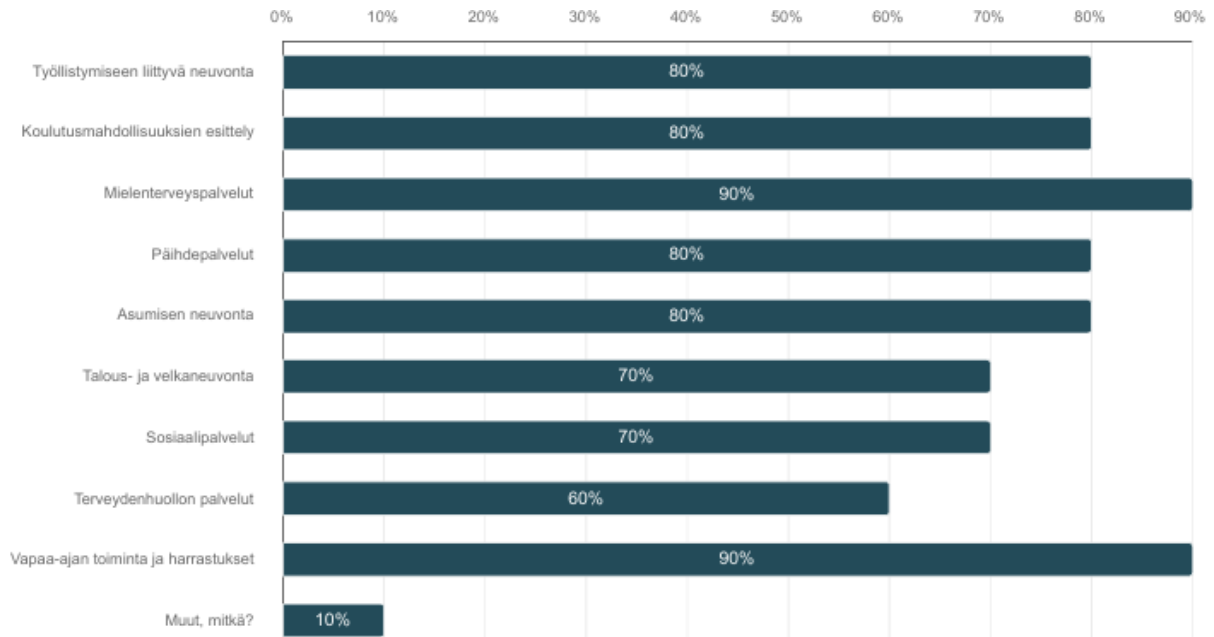
Vastauksia tarkastellessa Ohjaamon tarjoamat palvelut eivät ole kokonaisuudessaan kaikille nuorille tuttuja. Syitä tähän ilmiöön voidaan pohtia kuvio 1 saaduista tuloksista. Tarkastellessa kuviota 2, jossa vain kahdella vastaajista oli kokemusta asumisen tuesta sekä kolmella vastaajista kokemusta elämän ja arjenhallinnan tuesta voidaan olettaa, etteivät kyseiset palvelut ole kaikille nuorille tuttuja, vaikka kyseisiä palveluja Ohjaamolla tarjotaan.

Millaista apua, tukea, neuvontaa tai ohjausta toivoisit saavasi Kuopion Ohjaamosta?

Seitsemännessä kysymyksessä pyrittiin kartoittamaan nuorilta, millaista tukea nuoret toivoisivat saavansa Ohjaamolta avoimeen vastauskenttään. Vastaajien määrä oli yhteensä kuusi. Molemmista saaduista vastauksista on havaittavissa sama teema. Nuoret tarvitsevat tukea ja apua elämän ja arjenhallintaan. Nuoret itse toivovat elämän- ja arjenhallintaan sisältyvää lomaketta, jossa kartoitettaisiin yksilöllisemmin nuoren sen hetkistä tilannetta ennen työntekijän kohtaamista. Nuoren arjenhallinnan syinä voivat olla monet tekijät ja ettei aikuistuva nuori ole vielä omaksunut vastuitaan tai tiedä miten ne ovat, mihin nuori kaipaisi ohjausta.

Mitkä palvelut tai tukimuodot olisivat tärkeää sisällyttää Ohjaamon toimintaan?

Kyselyssä käsiteltiin palvelujen ja tukimuotojen sisällyttämistä Ohjaamon toimintaan. Monivalintakysymyksellä nuoret saivat valita mitkä tulisi sisällyttää Ohjaamon toimintaan. Suurin osa nuorista sisällyttäisi vapaa-ajan toiminnan ja harrastukset sekä mielenterveyspalvelut. Toiseksi eniten vastauksia kertyi työllistymiseen liittyvään neuvontaan, koulutusmahdollisuuksien esittelyyn, päihdepalvelut ja asumisen neuvontaan, joihin vastasi kahdeksan nuorta. Kuvio 3, osoittaa nuorten vastauksien jakautumisen eron.

Kuvio 3. Mitkä palvelut tai tukimuodot olisivat tärkeitä sisällyttää Ohjaamon toimintaan? Grafiikka: Webropol raportti (2024).

Vastauksien perusteella nuoret näkisivät, että mielenterveyspalvelut, kuten vapaa-ajan ja harrastustoiminta sisällytettäisiin Ohjaamon toimintaan. Kuten aikaisemmista vastauksista on käynyt ilmi, mielenterveyspalvelut ovat nousseet vahvaksi teemaksi.

Miten Ohjaamo voisi helpottaa palveluihin pääsyä?

Nuoret pääsivät tuomaan kehittämisideoitaan, miten Ohjaamon palveluihin pääsyä voisi helpottaa. Nuoret jakoivat ajatuksiaan avoimen kommenttikenttään. Vastauksia nuorilta saatiin kaikkiaan neljä, joista yhden nuoren vastauksesta voidaan päätellä, palvelujen toimivuutta. Ohjaamon toiminnasta parempaa näkyvyyttä ja markkinoimalla enemmän. Markkinointia voisi pyrkiä lisäämään yhteistyökumppaneiden kautta ja menemällä sinne missä nuoria yleisesti liikkuu.

Nuoren jakama ajatus:

Mainostamalla enemmän. Minä itse kuulin muilta, että ohjaamosta voisi saada apua muuten en olisi todennäköisesti osannut mennä (H3).

Millaista moniammatillista verkostoa Kuopion Ohjaamolla tulisi olla, jotta palvelusi onnistuisivat mahdollisimman hyvin? (Esim. Yhteistyö eri viranomaisten, järjestöjen tai yritysten kanssa)

Nuorilta haluttiin kuulla millaisia moniammatillista verkostoa Ohjaamolla tulisi olla. Vastauksia kerättiin avoimilla kysymyksillä, johon vastauksia saatiin kahdelta nuorelta. Molemmista vastauksista oli tulkittavissa samankaltaisuuksia, yhteistyökumppaneiden kanssa tiivistä yhteistyötä, verkostojen lisäämistä, joiden kanssa järjestää yhteistä päivätoimintaa. Nuoret lähtisivät kehittämään Ohjaamon palveluja siten, että saatavilla olisi sosiaalityöntekijän päivystys, myös kelan taholta.

Kuinka tärkeänä pidät siitä, että Ohjaamossa on saatavilla eri alojen ammattilaisia samassa paikassa?

Toiseksi viimeisessä kysymyksessä kartoitettiin nuorten mielipidettä eri alojen ammattilaisten tärkeydestä Ohjaamo Kuopion palveluissa. Vastauksia kerättiin Likert-asteikolla. Vastaajien määrä oli kymmenen, joista seitsemästä nuoresta vastasivat erittäin tärkeänä. Eri alojen ammattilaisten saatavuus Ohjaamon toiminnassa voivat selittyä sillä, että nuoret ovat usein nuoria aikuisia, jotka tarvitsevat erinäisistä syistä tukea tai apua elämän eri tilanteisiin, kuten on tulkittavissa nuorten ilmenneistä vastauksista.

Onko sinulla ehdotuksia tai toiveita Ohjaamon palveluiden kehittämiseksi?

Nuorilla oli mahdollisuus esittää vielä ehdotuksiaan ja toiveitaan Ohjaamon palveluiden kehittämiseksi avoimella kysymyksellä. Vastauksia saatiin yksi, jossa nuori tuo Ohjaamon palvelujen kehittämiseksi ideoitaan.

Nuoren jakama vastaus:

Lomake omasta tilasta tueksi ekalle tapaamiselle. Etänä tai livenä aina saatavilla eri tahot kuten kela, sossu, terveys ja päihdepuoli. Enemmän ohjaamon markkinointia järjestöille ja viranomaisille. Tulemista ohjaamolta yhteistyökumppaneille eli vaikka järjestöille missä on nuoria Tietoa opinnoista aikuisille, joilla ei ole tutkintoa Aikuiselämän pelisääntöjen opetusta, vaikka ryhmänä, verot, kela, asuminen, cv, talous ja opetus mitä eri tilanteissa tehdään ja miksi, mikä vaikuttaa mihinkin. Net-tisivuille ja markkinointiin pitäisi avata mitä Ohjaamolla tehdään niin vähän konkreettisemmin. Eli ei vaan luettelona, että autetaan tässä ja tuossa ja siinä. Vaan mitä se käytännössä tarkoittaa, että autetaan asumisen asioissa, niin olisi vaikka tarinamuotona, että mitä se apu on ollut. (H4.)

Haluaisitko kertoa muita ajatuksia tai kokemuksia, jotka koet tärkeiksi tähän aiheeseen liittyen?

Lopuksi nuoret saivat kertoa ajatuksiaan tai kokemuksiaan, jotka kokevat tärkeinä. Vastaajien määrä oli yksi, mutta vastauksesta on tulkittavissa myönteistä palautetta Ohjaamon toiminnalle.

Nuoren palaute:

Opo on ollut Ohjaamolla tosi hyvä. Ymmärtää hyvin mikä on tilanne ja oikea aika kouluun! (H5.)

6.3 Haastattelun tulokset

Haastattelun tuloksia käsitellään aihepiireittäin haastateltavan vastauksista.

Kuopion Ohjaamon nykyinen toiminta ja palvelut nuorten näkökulmasta

Ohjaamo Kuopio on toiminut neljä vuotta ja on edelleen verrattain uusi Ohjaamo Suomessa. Vaikka toiminta on vielä osittain juurtumisvaiheessa, Ohjaamolla on laajat verkostot ja osaava asiantuntijatiimi. Resurssit ovat riittävät, palveluprosessit hallinnassa ja nuorille on tarjolla monipuolisia asiantuntijapalveluita. Tunnettuuden odotetaan kasvavan tulevina vuosina. On tärkeää pysyä ajan hermolla ja kuunnella nuorten tarpeita palveluiden kehittämisessä.

Vahvuudet ja haasteet

Vahvuutena ovat kokeneet alan ammattilaiset ja vahvat verkostot. Haasteena ovat nuorten lisääntyneet mielenterveysongelmat, jotka vaativat enemmän tukea ja palveluita. Mielenterveyspalveluiden integrointi Ohjaamon toimintaan on keskeinen kehityskohde.

Palautteen kerääminen ja käsittely

Ohjaamo toiminnan alkuvaiheessa järjestettiin asiakasraateja ja kerättiin palautetta toiminnallisten tehtävien ja asiakasprofiilien avulla. Hankkeen päätyttyä palautteen keruu on toteutettu fyysisten palautelaitteiden ja sähköisten kyselyjen kautta. Palautetta raportoidaan kuukausittain ja sen pohjalta tehdään kehitystoimenpiteitä.

Keskeiset kehittämistarpeet

Mielenterveyspalveluiden vahvistaminen on prioriteetti, sillä nuoret voivat yhä huonommin. Terveyspalveluiden integrointi muiden palveluiden tueksi on ensiarvoisen tärkeää. Hyvinvointialueuudistus on tuonut haasteita, kuten pitkät jonot palveluihin. Näitä haasteita on tarkoitus käsitellä ja kehittää ensi vuoden aikana.

Nuorten osallistuminen palveluiden kehittämiseen

Nuorten palaute kerätään pääasiassa palautekyselyillä ja asiakastapaamisten kautta. Nuorten osallistumista Ohjaamon toiminnan kehittämiseen aiotaan lisätä tulevana vuonna. Ensisijaisesti keskitytään peruspalveluiden sujuvaan toimintaan, minkä jälkeen voidaan panostaa enemmän kehittämistyöhön.

Moniammatillinen verkosto ja yhteistyö

Ohjaamo toimii integraatioalustana, hyödyntäen laajaa verkostoa Kuopion toimijoista ja heidän palveluistaan. Verkostoon kuuluu myös piiloverkostoja, kuten oppilaitosyhteistyö, Kela ja terveydenhuollon palvelut. Ensi vuonna asiantuntijoiden määrä kasvaa, mikä lisää moniammatillisuutta Ohjaamon ympärillä. Viikoittainen lukujärjestys eri palvelujen tarjonnasta tukee tätä yhteistyötä.

Palveluihin pääsy

Palveluihin pääsyä helpottaa Ohjaamon matalan kynnyksen periaate. Nuoret voivat ottaa yhteyttä ilman ajanvarausta monien eri kanavien kautta, kuten puhelimitse, tekstiviestillä, sähköpostilla tai sosiaalisen median kautta. Haasteena on syrjäytyneiden ja mielenterveysongelmaisten nuorten tavoittaminen, joilla voi olla korkea kynnyks hakeutua palveluihin.

Jalkautuva työ

Ohjaamon työntekijät voivat jalkautua nuorten mukaan palveluiden tavoittamiseksi, mikäli nuori näin toivoo. Jalkautumisen kesto määrittyy nuoren tarpeen mukaan eikä sille ole asetettu ennalta määrättyä aikarajaa.

TE24- uudistuksen vaikutukset

Työvoimapalveluiden siirtyessä kunnille Ohjaamon toiminta säilyy ennallaan, mutta siitä tulee lakisääteistä työllisyysalueena ensi vuonna. Tämä tuo mukanaan lisää resursseja ja asiantuntijuutta, kun työllisyyspalveluihin tulee noin 100 uutta työntekijää. Ohjaamon sisäinen yhteistyö lisääntyy ja verkostot laajenevat, mikä avaa uusia mahdollisuuksia palveluiden kehittämiseksi.

Nuorten näkökulman huomioiminen uudistuksessa

TE24-uudistuksen valmistelussa Ohjaamon henkilöstö on osallistunut valmisteluryhmiin, joissa nuorten ääntä on pyritty huomioimaan. Nuorten osallistamista aiotaan lisätä ensi vuoden puolella Ohjaamon toiminnan kehittämisessä. Ensisijaisesti pyritään varmistamaan peruspalveluiden ja palveluprosessien toimivuus.

Lainsäädännön vaikutus

Nuorisolaki ja laki nuorten monialaisista palveluista näkyvät Ohjaamon käytännön työssä. Loppuvuodesta valtakunnallinen yhteistyöryhmä työstää ja keskustelee nuorten palveluista. Kehittämistyö on valmisteluvaiheessa, ja todelliset vaikutukset näkyvät ensi vuonna, kun muutokset ja toiminta saadaan kunnolla käyntiin.

Tilojen muutokset ja näkyvyys

Ohjaamon sijainti vaihtuu uuteen osoitteeseen, jossa tilat jakautuvat kolmeen kerrokseen ja kaikki asiantuntijat ovat saman katon alla. Tämä parantaa nykyistä tilannetta, jossa asiantuntijat ovat hajautettuina eri puolille Kuopiota. Valmistelut tilasuunnittelun, näkyvyyden ja markkinoitviestinnän osalta ovat käynnissä. Tavoitteena on säilyttää ja vahvistaa Ohjaamon brändiä ja näkyvyyttä muutoksen keskellä.

Tulevaisuuden tavoitteet

Tärkeimpänä tavoitteena on toiminnan vakiinnuttaminen pitkällä tähtäimellä. Ohjaamo haluaa vastata valtakunnallisella tasolla nuorten tarpeisiin palveluillaan ja toiminnallaan. Nuorten kuuleminen on keskeistä palveluiden kehittämisessä. On tärkeää, että nuoret kokevat palveluiden olevan edelleen saatavilla muutoksen myötä. Työllisyysalueen yhdistyessä Ohjaamo-toimintaan ensi vuonna, palvelut laajenevat yhdentoista kunnan alueelle, mikä edellyttää jalkautumista ja palveluiden tarjoamista myös näille alueille.

7. EHDOTUS OHJAAMO KUOPION PALVELUIDEN KEHITTÄMISEKSI

Opinnäytetyön aikana kerättyjen palautteiden ja havaintojen perusteella on tunnistettu useita kehittämiskohteita Ohjaamo Kuopion toiminnassa. Keskeiset ehdotukset sisältävät toimenpiteitä, jotka vastaavat nuorten tarpeisiin ja tukevat heidän siirtymistään kohti itsenäistä ja mielekästä elämää. Ehdotukset painottavat palveluiden saavutettavuutta, monialaista yhteistyötä, henkilökohtaisen tuen vahvistamista sekä nuorten osallisuuden lisäämistä.

Opinnäytetyön tuotos, eli koostettu kehittämis ehdotus, ei ole julkinen vaan se tulee tilaajatahon omaan käyttöön. Kehittämis ehdotus tehtiin Canvalla, joka on graafisen suunnittelun verkko työkalu. Canva valittiin sen mahdollistaessa Ohjaamon visuaalisen ilmeen, värien ja logon käyttämisen tuotoksessa. Ohjaamon logo näkyy tuotoksessa ja lupa logon käyttöön on saatu Ohjaamo Kuopiolta. Kehittämis ehdotus jaettiin Kuopion käyttöön sähköisesti PDF-muodossa.

Viestintään ja markkinointiin liittyvät kehittämis ehdotukset edistävät palveluiden tunnettuutta, vaikuttavuutta ja saatavuutta. Fedotoff ym. (2016) korostavat, että nuorten tieto- ja neuvontatyön palveluista tulisi olla helposti löydettävissä selkeä palvelukuvaus. Tämä auttaa sekä palvelua etsiviä ja käyttäviä nuoria että heidän vanhempiaan, muita kasvattajia ja yhteistyökumppaneita tunnistamaan palvelun ja ymmärtämään sen tarkoituksen. Ajantasainen palvelukuvaus tukee myös nuorten ohjaamista palvelun pariin sekä edistää yhteistyötä nuorille suunnattujen palveluiden tarjoajien välillä palveluiden kehittämisessä. Pelkästään omilla verkkosivuilla oleva palvelun kuvaus ei riitä

Kehittämis ehdotuksissa on huomioitu palvelukuvausten saatavuus. Ajantasainen palvelukuvaus tukee edelleen nuorten ohjautumista palveluiden pariin sekä edistää yhteistyötä palvelujen tarjoajien välillä kuin palvelujen kehittämisessä. Ainoastaan verkkosivuilta löytyvä kuvaus palveluista ei ole riittävää. (Fedotoff ym., 2016. s55.)

8. JOHTOPÄÄTÖKSET

Kehittämistyössä havaittiin, että Ohjaamo Kuopio on tärkeä kohtaamispaikka nuorille. Ohjaamosta he voivat saada neuvontaa, tukea ja ohjausta oman elämänsä haasteisiin. Erityisen tärkeiksi palvelu kokemukseksi nuoret kokivat saamansa tuen elämän- ja arjen tilanteissa, terveydenhuollon parissa ja KELA asioissa. Näiden pohjalta kehittämistyössä voitiin tunnistaa tärkeitä osa-alueita, joilla voi edistää Ohjaamo Kuopion toimintaa ja palveluja entistä paremmin vastaamaan nuoren ja nuoren aikuisen tarpeisiin.

Tulokset ovat linjassa aikaisempien tutkimuksien ja selvityksien kanssa. Lähteinä käytettiin Kohtaamo-hankkeita vuodelta 2014-2017 ja 2014-2021, nuorisobarometriä 2020, pelastakaa lapset 2024 raportti, tutkittu ja tulkittu Ohjaamo 2020, Nuorisotutkimusseuraa 2020, On Edge 2023, Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos 2023 selvitystä ja Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintaa 2020. Näissä tutkimuksissa ja selvityksissä on havaittu nuorten haasteita ja ongelmia eri osa-alueilla.

Esittelemme tässä luvussa keskeisimpiä havaintoja kehittämistyön menetelmistä ja mitä kehittämisen jatkosuosituksia tulisi tilaajalle tehdä. Pohditaan mitkä olivat tämän opinnäytetyön rajoitukset ja mitkä tekijät saattoivat vaikuttaa tuloksien yleistettävyyteen. Lopuksi ehdotetaan kysymyksien avulla tulevaisuuden kehittämisen tueksi mitä voitaisiin vielä tehdä, jotta aihetta pystyttäisiin ymmärtämään entistä paremman.

8.1 Keskeiset havainnot

Nuorten aikuisten keskusteluista havaittiin keskeisimpinä päihde- ja mielenterveydellisiä haasteita, yhdenvertaisempaa osallisuutta palveluissa, riittämättömiä valmiuksia itsenäiseen ja toimintakykyiseen toimimiseen arjen sekä elämän eri osa-alueilla. Nuoret haluavat osallistua heitä koskevissa päätöksenteoissa ja olla vaikuttamassa palvelujärjestelmien riittävään toimivuuteen. Ohjaamon on pystyttävä vastaamaan entistä tehokkaammin haavoittuvassa asemassa olevien nuorten tarpeisiin. Kasvavat verkostot, yhteistoiminta moniammatillisella- ja asiantuntijatiimillä tulee olla valmiuksia ohjata nuoria nopeammin palveluiden piiriin ja siten vähentää riskiä tippumasta palvelujärjestelmästä.

Ohjaamo työntekijän haastattelusta nousivat tarve integroida mielenterveyspalvelut tiiviimmin Ohjaamon toimintaan. Nuorten aktiivinen osallistaminen palveluiden kehittämiseen tulee priorisoida ensi vuonna. Palveluiden uudistus tuo lisää resursseja ja mahdollisuuksia moniammatillisen yhteistyön syventämiseen. Panostusta markkinointiin ja näkyvyyteen tarvitaan, jotta Ohjaamo tunnetaan paremmin nuorten keskuudessa. Matalan kynnyksen periaatteen ylläpitäminen ja kehittäminen on tärkeää, erityisesti syrjäytyneiden ja mielenterveysongelmaisten nuorten tavoittamiseksi. Tilamuutokset ja organisaatiouudistukset edellyttävät suunnitelmallista muutosjohtamista ja viestintää, jotta toiminta säilyy sujuvana.

Kehittämisen jatkosuositukset

Laaditaan suunnitelma mielenterveyspalveluiden integroimiseksi Ohjaamon toimintaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Kehitetään nuorten osallistumismalleja, kuten nuorille kohdennettuja asiakasraateja tai työpajoja, palveluiden kehittämiseksi. Lisätään markkinointia ja viestintää Ohjaamon palveluista eri kanavissa nuorten tavoittamiseksi. Hyödynnetään TE24-uudistuksen tuomia resursseja moniammatillisen tiimin laajentamiseksi ja palveluiden monipuolistamiseksi. Jatketaan matalan kynnyksen palveluperiaatteen kehittämistä, erityisesti vaikeasti tavoitettavien nuorten osalta. Panostetaan muutosjohtamiseen ja henkilöstön tukemiseen organisaatiomuutosten keskellä, jotta toiminnan jatkuvuus ja laatu voidaan varmistaa.

Ehdottamamme jatkokehittämistyöt lyhyesti:

- Kehittämistyö: nuorten osallistamisen toimintamalli
- Lakiin vastaavien palveluiden vieminen haja-asutusalueille
- Moniammatillisen palvelun mallien kehittäminen nuorille suunnatuissa palveluissa
- Vaikuttavuusmittaus, saavutettavuuden ja tunnettuuden tarkastelu
- Viestinnän kehittäminen nuorille kehittäen nuorten kanssa

Näiden jatkotoimenpiteiden toteuttaminen auttaa Ohjaamo Kuopiota vahvistamaan toimintaansa ja vastaamaan entistä paremmin nuorten moninaisiin tarpeisiin. Erityisesti mielenterveyspalveluiden integrointi, nuorten osallisuuden lisääminen ja moniammatillisen yhteistyön laajentaminen ovat keskeisiä alueita, joilla voidaan saavuttaa merkittäviä parannuksia. Lisäksi markkinoinnin tehostaminen ja digitaalisten palveluiden kehittäminen auttavat tavoittamaan laajemman joukon nuoria. Muutosjohtamisen vahvistaminen ja palveluprosessien kehittäminen varmistavat toiminnan laadun ja jatkuvuuden organisaatiomuutosten keskellä. Näillä toimilla

Ohjaamo Kuopio voi edelleen kehittyä nuorten tarpeisiin vastaavana ja vaikuttavana palvelukeskuksena.

Rajoitukset

Aineistonkeruun ajankohta sijoittui aikaan, jolloin Ohjaamo Kuopiolla oli merkittäviä muutoksia, kuten TE 24-uudistus, mikä saattoi vaikuttaa vastausten sisältöön. Tulokset eivät välttämättä sovi tai ole linjassa muihin Ohjaamoihin, kun osallistujat menetelmiin ovat olleet vain yhdestä toimipisteestä. Käytetyt menetelmät ja vastaajien pieni osallistujamäärä menetelmissä ei mahdollisesti kuvaa kaikkia Ohjaamo Kuopion toiminnan vahvuuksia tai heikkouksia. Myös työpaja menetelmän toteutus tilaajan ympäristössä saattoi vaikuttaa osallistumiseen, mahdollisen stigman tai muun pelko siitä, että joutuu arvioinnin kohteeksi.

Tulevaisuuden tarkastelu

Pidemmällä aikavälillä olisi hyödyllistä tarkastella useita kysymyksiä, jotta ilmiöitä voisi ymmärtää entistä paremmin. Aluksi voisi tarkastella miten lainuudistus ja kunnan velvoite on käynnistynyt Ohjaamon palveluissa. Miten Ohjaamo Kuopion toimintaa on lähdetty kehittämään organisaatiomuutoksen jälkeen ja tämän opinnäytetyön kehittämisehdotuksien myötä. Ovatko nuoret päässeet osallistumaan tiiviimmin Ohjaamon palveluiden kehittämiseen ja miten nuoria on otettu mukaan. Onko markkinoinnilla saavutettu nuoria entistä paremmin Ohjaamon palveluiden pariin. Mitä toimenpiteitä on tehty ja miten matalankynnyksen toimintaa on kehitetty, jotta haavoittuvassa asemassa olevat nuoret ja nuoret aikuiset saavat tarvittavan tuen palvelujärjestelmässä ja sinne pääsemiseen.

Muutoksen myötä Ohjaamon palvelutarjoaminen keskittyy lisäksi laajemmalle alueelle, haja-asutusalueelle. Tulevaisuudessa voisi tarkastella miten palvelut, saavutettavuus ja nuorten tavoittaminen on käynnistynyt haja-asutusalueilla.

9. POHDINTA

Viimeisissä luvuissa arvioidaan koko opinnäytetyönprosessia analyttisesti ja objektiivisesti sekä omasta, että tilaajan näkökulmasta. Pohdimme mitkä tekijät vaikuttivat opinnäytetyön onnistumiseen, ja mitkä olivat nämä vahvuudet onnistumiseen. Toisaalta tarkastelimme mitkä olivat haasteet, jotka saattoivat heikentää opinnäytetyön sujumista.

9.1 Opinnäytetyöprosessin arviointi

Opinnäytetyön onnistumista arvioidessa katsottiin, että työn päätavoite saavutettiin, sillä pysyimme vastaamaan tilaajan asettamaan kehittämistarpeeseen. Työpajassa, kyselyssä ja haastattelussa saatu aineisto tarjosi kattavan pohjan laadulliselle analyysille. Kyselylomakkeen julkaisun jälkeen havaitsimme, että kyselyssä pakollisena vastauksena oli vain osallistujan suostumus, ei muut kysymykset. Tätä virhettä ei ollut mahdollista enää julkaisun jälkeen korjata. Ohjaamon oma kehittämistyö on ollut tauolla lainuudistuksen ja muutosprosessin aikana. Opinnäytetyön tulokset ja kehittämissuositukset tukevat Ohjaamon kehittämistyötä vuoden 2025 puolella.

Analyysin ja tekstin tuottaminen oli opettavaa ja samaan aikaan stressaavaa. Kirjoittamisen taidot ovat kehittyneet tätä opinnäytetyötä tehdessä. Opimme aineistojen järjestämistä ja selkeyttämistä, jotta aineistojen merkitys ja yhteydet tulivat ymmärrettäviksi. Nähtiin kuitenkin, että analysointi ja siihen perehtyminen monen kirjallisuuslähteiden kautta tuotti opinnäytetyöhön tulosta, josta voidaan olla ylpeitä. Erilaisia ajantasaisia julkaisuja tutkimuksia etsittiin lähes koko opinnäytetyöprosessin ajan. Näitä lähteitä tarkasteltiin lähdekriittisesti. Tutkimuksia ja julkaisuja löytyi mielestämme lukematon määrä. Ilmiötä on tutkittu eri näkökulmista, kyselemällä niin nuorilta kuin asiantuntijoilta, että Ohjaamon työntekijöiltä. Tämä toki kertoo mielestämme sen, että nuorten hyvinvoinnista ollaan aidosti kiinnostuneita ja samalla huolissaan sekä halutaan kuulla mitä nuorilla on itse sanottavana.

Opinnäytetyön tekijöinä ja tulevina ammattilaisina pidämme tärkeänä, että nuori saa riittävästi ohjausta ja tukea elämän eri osa-alueisiin. Tiedostamme myös nuorten monialaisia haasteita, joita he kohtaavat nykypäivänä. Tulevaisuudessa haluamme työskennellä nuorten parissa tehtävissä työssä tai olla mukana kehittämässä nuorten monialaista palvelukenttää hankkeiden kautta.

Koemme tärkeäksi tuoda lukijalle esille sen, että käyttämämme aiemmat tutkimukset eivät välttämättä suoranaisesti viittaa Ohjaamo Kuopion palveluihin tai toimintaan. Yleisesti ottaen nuoret voivat hyvin ja ovat tyytyväisiä käyttämiinsä palveluihin, kuten käyttämässämme tutkimuksissa kerrotaan. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena, oli löytää keinoja ja ratkaisuja osallistuneilta nuorilta, jotka voivat olla samanaikaisesti haavoittuvassa asemassa saaden heidän äänensä kuuluviin Ohjaamo Kuopion palveluiden kehittämisessä. On ymmärrettävää, että kokemukset ja näkemykset jakautuvat nuorten kuin ammattilaisten kesken, riippuen palvelun sen hetkisestä tarpeesta.

Onnistumiset ja haasteet

Vaikka osallistujien määrä niin työpajassa kuin kyselyssä jäi pieneksi, tiedostettiin tämä haaste jo ennakkoon. Silti pidimme onnistuneena työpajan toteutusta, jossa nuoret osallistuivat aktiivisesti, kertoen avoimesti omia kokemuksiaan ja heidän kohtaamia haasteita. Kyselyssä aiheutunut virheellä saattoi olla vaikutusta siihen, etteivät kaikki osallistujat vastanneet avoimiin kysymyksiin. Osallistujat jakoivat ideoitaan tilaajan kehittämistarpeeseen liittyen. Tämä auttoi luomaan hyvän pohjan kehittämisehdotukseemme. Onnistuimme löytämään laajaa aineistoa aiemmista tutkimuksista, jotka lisäsivät tuloksien luotettavuutta ja tietopohjaa.

Parityöskentely koko opinnäytetyönprosessin aikana oli moitteetonta. Parin kesken pidimme yllä hyvää kommunikointia ja kannustimme toisiamme, ja tarpeen tullen parilta pystyi pyytämään tukea ja ohjausta erilaisissa vaiheissa. Työn vaiheet oli jaettu yhdessä selkeästi. Työmme keskeisin vahvuus oli monipuolinen aineistonkeruu ja aineiston analysointi, jossa yhdistyi työpajan, kyselyn ja haastattelun analysointi. Tämä mahdollisti Ohjaamo Kuopion palvelujen ja toiminnan laaja-alaisen tarkastelun.

Toisaalta heikkoudeksi nousi aikataulutusta, joka asetti omanlaisiaan haasteita. Jatkossa suositellaan varaamaan enemmän aikaa aineistonkeruumenetelmiin ja niiden analysointiin. Nuorille suunnatut menetelmät voivat onnistua toteutuessaan sellaisiin, mutta nuorten tavoittaminen ja menetelmien markkinointiin suositellaan keskittymään jatkossa laajemmin. Tavoitella nuoria siellä missä he viettävät eniten aikaa.

Yhteistyö ja kommunikointi sujui yleisellä tasolla tilaajan kanssa hyvin. Tilaajalle tiedotettiin opinnäytetyön vaiheista ja pyydettiin palautetta. Opinnäytetyöprosessin aikana tilaajaa oltiin usein yhteydessä pyytäen palautetta. Tilaaja toi esiin näkemyksen siitä, että työpajan ja kyselyn

tuloksia ei pitäisi käsitellä liian yksityiskohtaisesti väärinkäsityksien välttämiseksi. Vaikka pidimme tätä tärkeänä palautteena, päädyimme käyttämään tuloksia käsitellen niitä yleisellä tasolla. Nähtiin, että ne tukivat opinnäytetyön päätavoitetta ja vastasivat parhaiten tutkimuskysymyksiin. Haasteeksi koettiin osittain organisaatiomuutoksen vuoksi se, ettei tilaajalta ennätetty saada riittävästi palautetta opinnäytetyön vaiheisiin.

Opinnäytetyön hahmottelussa, keskustelu- ja kielenhuoltoapuna on käytetty tekoälyä. Tekoälysovelluksista on käytetty ChatGPT:tä, Microsoft Copilotia sekä Googlen Geminiä. Opinnäytetyöhön ei ole tehty suoraan tekstiä tekoälyllä. Työn sisällön hahmottelun ja sanoittamisen tueksi on tekoälyä käytetty kolmantena keskustelijana, jos tekstin luomisessa on tullut haasteita ja aiheen muotoilu on jäänyt niin sanotusti jumiin. Tekoäly on auttanut pääsemään eteenpäin pulmatilanteissa. Tekoälylle ei ole syötetty organisaation tietoja tai henkilötietoja. Aiheita on käsitelty tekoälyn kanssa yleisellä tasolla. Tekoälyn käyttäminen kirjoittamisen tukena on hyödyllistä, mutta suomenkieliset versiot tekoälysovelluksista eivät välttämättä tarjoa luotettavaa tai ajantasaista lähdeaineistoa, joten tekoälyn käyttämisessä tulee olla kriittinen. Tekoälyn käyttämisen opetteleminen opiskelujen aikana on mielestämme hyödyllistä tulevaisuutta ajatelle. Tekoäly kehittyy nopeasti ja on ammatillisesti eduksi pystyä hyödyntämään sen tuomia mahdollisuuksia työelämässä.

9.2 Tilaajan palaute

Opinnäytetyön tilaaja ilmaisi tyytyväisyytensä siihen, että työ toteutettiin Ohjaamo Kuopion toiveiden mukaisesti. Yhteistyö opiskelijoiden kanssa sujui tilaajan mukaan mutkattomasti, erityisesti koska toinen heistä oli entuudestaan tuttu Kuopion työllisyyspalveluissa aikaisemman harjoittelun kautta, mikä helpotti kommunikaatiota ja yhteisymmärrystä.

Tilaajan arvion mukaan työn sisällöstä näkyy, että opiskelijat olivat perehtyneet aiheeseen jo ennakoita. Opiskelijat ovat tilaajan havainnon mukaan tehneet huolellista taustatutkimusta ja keränneet aineistoa erinomaisesti tilaajan tarpeet huomioiden. Opinnäytetyön aineistonkeruumenetelmien todetaan olevan hyvin Ohjaamon toimintatapojen mukaisia.

Tilaaja toteaa prosessin aikana ohjauksen tarpeen olleen vähäinen. Opiskelijat osasivat tarvittaessa esittää täsmällisiä kysymyksiä työn edistämiseksi. Tämä osoittaa tilaajan mukaan opiskelijoiden itsenäistä työskentelykykyään ja sitoutumistaan projektiin.

Tutkimuksen kautta saatu palaute vahvisti tilaajalle, että Kuopion työllisyyspalveluissa ja Ohjaamossa tehdään arvokasta ja asiakkaita hyödyttävää työtä. Prosessissa saatu palaute sisälsi hyödyllisiä kehittämissuhteita. Näihin ehdotuksiin voidaan Ohjaamo Kuopiossa ja Kuopion työllisyyspalveluissa tarttua ja parantaa toimintaa lähitulevaisuudessa.

Tilaaaja kertoo, että TE24-uudistuksen jälkeen Ohjaamon toimintaan tulee joitakin muutoksia, mutta pääpiirteissään palvelu säilyy samanlaisena. Tämän opinnäytetyön jälkeen aiheeseen liittyviä jatkotutkimusta voitaisiin tehdä esimerkiksi vuonna 2026, kun TE24-uudistus on toteutettu ja Ohjaamon toiminta Kuopiossa on vakiintunut uuden työvoimapalvelumallin alla.

LÄHTEET

- Aalto-Setälä, Terhi & Huikko, Eeva & Peltola, Katriina (2023). Vaikuttavimmat mielenterveyspalvelut lapsille ja nuorille. Toimenpidesuositus. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 15.11.2024. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/146421/URN_ISBN_978-952-408-070-5.pdf?sequence=1
- Alexanderson, A. & Gustavsoon-Lilius, M. & Kortelainen, K. & Kuusisto, N. & Malaty, N. & Valkealahti, P. 2(017). Hyvinvoinnin edistäminen osana Ohjaamon työtä. Teoksessa M. Määttä (toim.), *Uutta auringon alla?* (ss. 60-66). Kohtaamo-hanke (ESR), Keski-Suomen ELY-keskus. Viitattu 9.11.2024. https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/162149/Uutta_auringon_alla%20f.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Bakhtin, Mikhail M. (1981). *The Dialogic Imagination: Four Essays.* (s. 293.) (E-kirja) University of Texas Press.
- Berg Päivi & Myllyniemi Sami (2020). Palvelujen käyttökokemukset. Teoksessa Berg, P. & Myllyniemi, S. (Toim.), *Palvelu pelaa! Nuorisobarometri 2020.* (ss. 42-49). Nuorisotutkimusseura. Viitattu 10.11.2024. <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2021/03/nuorisobarometri-2020-web-1.pdf>
- Berg, Päivi & Myllyniemi, Sami 2020. Esipuhe. *Palvelu pelaa! Nuorisobarometri 2020* (ss. 6-8). Nuorisotutkimusseura. Viitattu 10.11.2024. <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2021/03/nuorisobarometri-2020-web-1.pdf>
- Euroopan sosiaalirahasto. (2020). *Työllisyyden palvelutori S22009.* [Hankesuunnitelma]. Viitattu 12.10.2024. <https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22009>
- Fedotoff Jaana & Leppäkari Heidi & Timonen Päivi (2016). 49–56. Koordinaatit nuorten tietojen neuvontatyöhön. Suuntaviivoja ammatilliseen osaamiseen.
- Fedotoff Katja, Leppäkari Maria & Timonen Päivi (2016). Nuorten osallisuus palvelujen kehittämisessä. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.
- Hermans, H. J. M. (2020). *Dialogical Self Theory in a Globalizing World: Identity, Dialogue, and Disruption.* s. 45. Routledge.
- Holopainen, Essi & Nyysölä, Anni & Karvonen, Sakari & Aaltonen, Sanna & Hästbacka, Noora & Lipponen, Oona & Pitkänen, Tuuli (2023). Monialainen yhteistyö nuorille suunnatuissa palveluissa on vaihtelevaa: katsaus kirjallisuuteen. Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2023.

- Hyvärinen, Matti & Nikander, Pirjo & Ruusuvaori, Johanna (2010). Haastattelun analyysi. Tampere: Vastapaino.
- Hänninen, Kaija (2007). *Palveluohjaus. Asiakaslähtöistä täsmäpalvelua vauvasta vaariin*. Stakes. Viitattu 6.10.2024. www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/75697/R20-2007-VERKKO.pdf
- Ikonen, P.-E. (2020). Kohtaamisen ytimessä- kohti jaettua ohjauksen tilaa. Teoksessa M. Määttä & A.-M. Souto (Toim.), *Tutkittu ja tulkittu Ohjaamo: Nuorten ohjaus ja palvelut integraatiopyönteessä*. (ss. 14-19). Nuorisotutkimusseura. <https://doi.org/10.57049/nts.262>
- Kallinen, Kati & Pirskanen, Hanna (2022). Lasten ja nuorten tutkimushaastattelu. Helsinki: Gaudeamus.
- Kaukko, Mervi & Wilkinson, Jane (2018). 'Learning how to go on': refugee students and informal learning practices. *International Journal of Inclusive Education*, 22(11), 1255–1270.
- Kujanpää, Irina (2020). Toimintakulttuuri luo asiakaskokemuksen. Teoksessa M. Määttä & A.-M. Souto (Toim.), *Tutkittu ja tulkittu Ohjaamo: Nuorten ohjaus ja palvelut integraatiopyönteessä* (ss. 20-27). Nuorisotutkimusseura. <https://doi.org/10.57049/nts.262>
- Kuopion kaupunki n.d. *Navigaattori*. Viitattu 12.10.2024. <https://www.kuopio.fi/tyollisyys-ja-yrittaminen/tyollisyyspalvelu/navigaattori/>
- Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 189/2001*
- Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä 2023/381*
- Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta 1369/2014*
- Leemann, Lars & Hämäläinen, Riitta-Maija. (2015). Matalan kynnyksen palvelut. Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke (Sokra). Terveys- ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 07.10.2024. https://thl.fi/documents/155392151/190140732/Tietopaketti_Matalan_Kynnyksen_Palvelut.pdf/97b1aef8-b8ca-4ec3-ac4c-b80d3e754cec/Tietopaketti_Matalan_Kynnyksen_Palvelut.pdf?t=1516029108524
- Marková, Ivana (2003). *Dialogicality and Social Representations: The Dynamics of Mind*. s.15. (E-Kirja) Cambridge University Press.
- Nuorisolaki 2016/1285*
- Ohjaamo (2020). *Ohjaamot Suomessa*. Viitattu 6.10.2024. <https://www.ohjaamot.fi/fi-FI/Ohjaamot>
- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013*
- PoInt.fi (2024). *Ohjaamo Kuopio*. Viitattu 6.10.2024. <https://poInt.fi/kuopio/ohjaamo/>
- Pääkkö, Minna (2024). Verkostoyhteistyö vaatii aktiivista toimintaa. Kerttu Saalasti Instituutin blogi. Oulun Yliopisto (Viitattu 12.10.2024) <https://www oulu.fi/fi/blogit/kerttu-saalasti-instituutin-blogi/verkostoyhteistyö-vaatii-aktiivista-toimintaa>

- Sarkio, Aino & Välivaara, Pihla & Yhden vanhemman perheiden liiton nuorten kehittäjäryhmä Tsempparit (2024). *Lapsen ääni 2024: lasten kokemuksia hyvinvoinnista, arjesta ja pienituloisuudesta*. Helsinki: Pelastakaa lapset ry. Viitattu 14.11.2024. https://www.pelastakaalapsset.fi/wp-content/uploads/2024/10/pelastakaa_lapset_lapsen_aani_2024_fi.pdf
- Sosiaali- ja terveysministeriö. (n.d). *Osallisuuden edistäminen*. Viitattu 20.10.2024. <https://stm.fi/osallisuuden-edistaminen>
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014*
- Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos (2024b). *Osallisuuden edistäminen*. Viitattu 6.10.2024. <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen>
- Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2024. Viitattu 20.10.2024. <https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/vammaispalvelujen-kasikirja/vammaisuus-yhteiskunnassa/esteettomyys-ja-saavutettavuus>
- Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2024a. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen. Ohjeita osallistamiseen. <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-edistamisen-mallit/osallisuutta-edistava-hallintomalli-tukee-osallisuustyon-johtamista/ohjeita-osallistamiseen>
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2018). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2019). *Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa*. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019. Viitattu 12.10.2024. https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf
- Työ- ja elinkeinoministeriö (2018). *Ohjaamon perusteet*. Työ- ja elinkeinoministeriö. Viitattu 6.10.2024. <https://tem.fi/documents/1410877/2934378/Ohjaamotoiminnan+perusteet>
- Valli, Raine (toim.) & Aarnos, Eila (2018). Ikkunoita tutkimusmetodeihin. 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu. Virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Valtakari Mikko (2020). *Ohjaamot. Monialaista yhteistyötä, vaikuttavuutta ja uutta toimintakulttuuria*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162134/5-2020-Ohjaamot-monialaista%20yhteisty%C3%B6t%C3%A4%20vaikuttavuutta%20ja%20uutta%20toimintakulttuuria.pdf?sequence=4&isAllowed=y>
- Vaughn, Lisa M. PhD & Jacquez, Francis PhD (2020). Participatory Research methods: Choice Points in the research process. *Journal of Participatory research methods* 1. Viitattu 13.11.2024. <https://doi.org/10.35844/001c.13244>
- Verke (2024). Digitaalinen nuorisotyö. <https://www.verke.org/verke/digitaalinen-nuorisotyö/>
- Vilka, Hanna (2021). Tutki ja kehitä: Sisällönanalyysi. Jyväskylä: PS-kustannus.

- Vilkka, Hanna (2021). Näin onnistut opinnäytetyössä. Ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Vuori, Jaana (2021). *Laadullinen sisällönanalyysi*. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietokirjasto. Viitattu 12.10.2024. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/laadullinen-sisallanalyysi/>
- Weissbourd, Richard & Batanova, Milena & McIntyre & Torres, Eric & Irving, Shanae & Eskander, Sawsan & Bhai, Kiran (2023). On Edge: Understanding and preventing young adult's mental health challenges. Harvard. Raportti. Viitattu 9.11.2024. https://static1.squarespace.com/static/5b7c56e255b02c683659fe43/t/6537db8894f0802b6480d38e/1698159503140/On+Edge_FINAL.pdf
- Westerback, F. Teoksessa M. Määttä (toim.), *Uutta auringon alla?* (ss. 47-59). Kohtaamohanke (ESR), Keski-Suomen ELY-keskus. Viitattu 9.11.2024. https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/162149/Uutta_auringon_alla%20f.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Wrede-Jäntti, M. & Westerback, F. (2020). Valtaosa nuorista tyytyväisiä saamaansa palveluun. Teoksessa M. Määttä & A.-M. Souto (Toim.), *Tutkittu ja tulkittu Ohjaamo: Nuorten ohjaus ja palvelut integraatiopyörteessä* (ss. 47-70). Nuorisotutkimusseura. <https://doi.org/10.57049/nts.262>
- Wright, Sam Dr. & Francis, Viv & Goodfellow, Pippa (2014). Young people and resettlement: Participatory approaches: A practitioner's guide. Beyond youth custody. Viitattu 13.11.2024. <https://www.beyondyouthcustody.net/wp-content/uploads/Young-people-and-resettlement-participatory-approaches-a-practitioners-guide.pdf>

LIITTEET

Liite 1. Työpajakutsu

Kutsu nuorille Ohjaamolla järjestettävään Työpajaan

Hei täysi-ikäinen nuori! Oletko käynyt Kuopion Ohjaamolla saamassa ohjausta ja neuvontaa opiskeluun, työllistymiseen, asumiseen ja arkeen liittyvissä asioissa? Haluaisitko jakaa omia kokemuksiasi saamastasi tuesta ja palveluista, ja päästä näin kehittämään Kuopion Ohjaamon toimintaa?

Teemme opinnäytetyötä Kuopion Ohjaamolle ja haluaisimme kuulla nuoria, joilla on kokemusta Ohjaamon toiminnasta sekä näkemyksiä, kuinka toimintaa tulisi kehittää. Keräämme nuorilta omakohtaisia toiveita ja ajatuksia, miten tukea tulisi tarjota? Millaisia ongelmakohtia nuoret kokevat palveluihin pääsemisessä ja miten Kuopion Ohjaamo voisi auttaa näissä erilaisissa elämäntilanteissa entistä paremmin.

Järjestämme ideointi ja kehittämistyöpajoja, joihin kutsumme sinut mukaan tuomaan nuorten äänen esille palvelutarjonnan tuottamiseen.

Työpajoissa keskustelemme kokemuksista, haasteista ja hyväksi koetuista Ohjaamon palveluista samalla kehittäen uusia toiminnan malleja, jotta nuoret saavat heidän tarvitsemaansa tukea Kuopion Ohjaamolta. Opinnäytetyömme työpajoihin osallistuminen on vapaaehtoista. Työpajat toteutetaan anonyymisti, joten osallistujilta ei kerätä henkilötietoja.

Työpajat järjestetään Kuopion Ohjaamolla osoitteessa Torikatu 5

- Ensimmäinen työpaja: Maanantai 9.9.2024 kello 16-18
- Toinen työpaja: Maanantai 16.9.2024 kello 16-18

Ilmoittaudu yhteen, sinun aikatauluusi sopivampaan työpajaan!

Osallistujille tarjotaan kahvitus ja pientä suolaista, joten kerrothan mahdolliset allergiat.

Hachmann Nelli Magdalena & Salomaa Elina

Humanistinen ammattikorkeakoulu

Yhteisöpedagogi

Liite 2. Työpajan Padlet kortit

Elina Salomaa 9/09/2024 ↻

:Padlet

Pöytäkortti 1 Nuorten kohtaaminen.

Ensikohtaaminen, keskustelu työntekijän kanssa, työntekijän kohtaaminen, nuoren kohtaaminen, luottamus, ymmärrys.

Nuoren ensikohtaaminen Kuopion Ohjaamossa. Miten nuori tulisi kohdata? Miten tapaamiset, yhteydenottaminen, kohtaaminen ja palvelu tulisi järjestää, jotta se olisi nuorelle sopivinta. Miten kehittäisit Ohjaamon palveluita?

Elina Salomaa 9/09/2024 ↻

:Padlet

Pöytäkortti 2 Tuki työllistymiseen.

Miten nuorta tulisi auttaa työllistymisen alueella? Millaista apua nuorelle tulisi tarjota työelämään pääsemiseksi tai työelämän haasteisiin? Miten kehittäisit Ohjaamon palveluita? Asiasanat: Työllistyminen, alan löytäminen, työpaikan hakeminen, CV, ansioluettelo, yhteistyö työllisyyspalveluiden/TE-toimiston kanssa/kuntakokeilu, työkokeilu, työharjoittelu.

Elina Salomaa 9/09/2024 ↻

:Padlet

Pöytäkortti 3. Tuki arkeen ja elämään.

Arjen tuki: Elämään ja arkeen kuuluvat unirytm, ruokailun säännöllisyys, kodista ja itsestä huolehtiminen, päivien rytmi ja asioiden hoitaminen, harrastukset, vapaa-ajan vietto, sosiaaliset suhteet, järjestö- tai yhdistystoiminta

Mihin elämän- ja arjen osa-alueisiin nuoret voisivat kaivata tukea? Millaisia tarpeita nuorella on arjessa, miten Ohjaamo voisi näihin vastata? Miten kehittäisit Ohjaamon palveluita?

Elina Salomaa 9/09/2024 ↻

:Padlet

Pöytäkortti 4. Tukea hyvinvointiin.

Terveyspalvelut ja hyvinvointialue: mielenterveys, riippuvuudet (esimerkiksi päihteet, pelaaminen, sosiaalinen media), terapia, ravitsemus, seksuaaliterveys, liikuntaohjaus, lääkäriin hakeutuminen, ajanvaraukset, hammashoito, terveystarkastus, keskusteluapu.

Millaista tukea ja palvelua nuoret tarvitsevat hyvinvoinnin edistämiseksi? Mitä haasteita terveyspalveluihin pääsemisessä nuorella voi olla? Miten kehittäisit Ohjaamon palveluita vastaamaan terveydenhuoltoon pääsemiseksi?

Elina Salomaa 9/09/2024 ↻

:Padlet

Pöytäkortti 5. Tukea opiskeluun ja kouluttautumiseen.

Kansanopisto, ammattiopistot, AMK, yliopisto, kansalaisopisto, kurssit, lukio-opinnot, oman koulutusalan löytäminen, kouluun haku, opiskelijan toimeentulo.

Millaista tukea nuori voisi tarvita löytääkseen hänelle sopivan oppilaitoksen tai koulutuslinjan? Miten Ohjaamo voisi parantaa ja kehittää koulutuksiin/oppilaitoksiin pääsyn tukea? Mitä nuori kaipaisi avuksi opintojen pariin pääsemiseksi? Millaisia yhteistyötahoja Ohjaamalla tulisi olla, jotta opiskelun alkua voitaisiin parhaiten Ohjaamolta tukea?

:Padlet

Elina Salomaa 9/09/2024 ↻

Pöytäkortti 6. Nuorten osallisuus ja kuuleminen?

Osallisuus: mahdollisuus vaikuttaa itseä koskeviin asioihin ja niiden edistämiseen.

Tuleeko nuoret kuulluksi? Miten osallisuutta ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksia voisi tukea ja edistää paremmin? Millaisia nuorille tarpeellisia toimintoja ja vinkkejä Ohjaamolta toivoisi saavansa?

:Padlet

Elina Salomaa 9/09/2024 ↻

Pöytäkortti 7. Tukea talouteen ja asumiseen.

Toimeentulo: KELA: perustoimeentulotuki, asumistuki, opintoraha, opintolaina, työttömyystuet, kuntoutustuki, eläke (kuten sairauseläke), Sosiaalitoimen täydentävä tai harkinnanvarainen toimeentulotuki, diakoniatyön kertaluontoiset taloudelliset tuet, ruoka-apu. Asuminen: sopivamman asunnon etsiminen, asunnon haku, asumisneuvontaan pääseminen.

Millaista apua ja tukea nuori voisi tarvita toimeentuloon ja asumiseen? Miten nuorta tulisi ohjata/neuvoa taloudenhallinnassa, asunnon etsimisessä ja asumisen sujumisessa? Miten ohjaamo voisi auttaa toimentulon ja asumisen edistämiseksi? Mitkä ovat haasteet?

Liite 3. Webropol-kysely

Kysely Kuopion Ohjaamon palveluista

Hei!

Tämä kysely liittyy opinnäytetyöhön, jonka tilaajana on Kuopion Ohjaamo ja tekijöinä Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogiopiskelijat. Kyselyn tarkoituksena on kerätä nuorten kokemuksia monialaisista palveluista sekä näkemyksiä siitä, miten Ohjaamo voisi tukea palveluihin pääsyä. Kysely on anonymi, ja vastauksia käytetään ainoastaan opinnäytetyötä varten.

Kysely on avoinna 25.9.-4.10.2024. Kyselyn vastaamiseen menee aikaa noin 20 min.

Kiitos ajastasi ja arvokkaasta panoksestasi!

1. Haluan osallistua kyselyyn

- Kyllä, haluan osallistua tähän kyselyyn.
- En (Tämä valinta päättää kyselyn automaattisesti.)

Taustatiedot

2. Ikä

- 18-20 vuotta
- 21-23 vuotta
- 24-26 vuotta
- 27-29 vuotta
- En halua vastata

3. Sukupuoli

- Mies
- Nainen
- Muu
- En halua vastata

4. Elämäntilanne

- Opiskelija
- Työssäkäyvä
- Työtön
- Työkokeilussa tai harjoittelussa
- Muuta, mitä? _____
- En halua vastata

Kokemukset palveluista

5. Mistä seuraavista palveluista sinulla on kokemusta? (Valitse kaikki sopivat)

- Ohjaamo-palvelut
- KELA-asiointi
- Terveystieteiden palvelut
- Mielenterveys- ja päihdepalvelut
- Hyvinvointialueen sosiaalipalvelut
- Työllisyyspalvelut
- Opiskeluun liittyvät palvelut
- Asumisen tuki
- Elämän ja arjenhallinnan tuki
- Muut, mitkä? _____

6. Kuinka helppoa tai vaikeaa sinun on ollut päästä tarvitsemasi palvelun piiriin?

- Erittäin helppoa
- Melko helppoa
- Kohtalaisen vaikeaa
- Melko vaikeaa
- Erittäin vaikeaa

7. Kuvaile kokemuksiasi palveluihin pääsystä. Mitkä tekijät ovat helpottaneet tai vaikeuttaneet sitä?

---

8. Oletko saanut tarvitsemaasi apua ja tukea näistä palveluista?

- Kyllä
- Osittain
- En

9. Perustele edellistä vastaustasi. Millaista apua sait tai et saanut?

Ohjaamon rooli palveluissa

10. Miten hyvin tunnet Kuopion Ohjaamon tarjoamat palvelut?

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Jonkin verran
- Vain vähän
- En lainkaan

11. Millaista apua, tukea, neuvontaa tai ohjausta toivoisit saavasi Kuopion Ohjaamosta?

---

12. Mitkä palvelut tai tukimuodot olisi tärkeää sisällyttää Ohjaamon toimintaan? (Valitse kaikki sopivat)

- Työllistymiseen liittyvä neuvonta
- Koulutusmahdollisuuksien esittely
- Mielenterveyspalvelut
- Päihdepalvelut
- Asumisen neuvonta
- Talous- ja velkaneuvonta
- Sosiaalipalvelut
- Terveystieteiden palvelut
- Vapaa-ajan toiminta ja harrastukset
- Muut, mitkä? _____

13. Miten Ohjaamo voisi helpottaa palveluihin pääsyä?

Moniammatillinen verkosto

14. Millaista moniammatillista verkostoa Kuopion Ohjaamolla tulisi olla, jotta palvelusi onnistuisivat mahdollisimman hyvin? (Esim. yhteistyö eri viranomaisten, järjestöjen tai yritysten kanssa)

---

15. Kuinka tärkeänä pidät sitä, että Ohjaamossa on saatavilla eri alojen ammattilaisia samassa paikassa?

- Erittäin tärkeänä
- Melko tärkeänä
- Jonkin verran tärkeänä
- Ei kovin tärkeänä
- Ei lainkaan tärkeänä

16. Onko sinulla ehdotuksia tai toiveita Ohjaamon palveluiden kehittämiseksi?

Lopuksi

17. Haluaisitko kertoa muita ajatuksia tai kokemuksia, jotka koet tärkeiksi tähän aiheeseen liittyen?

Liite 4: Haastattelukysymykset

Haastattelu kysymykset

Taustatiedot:

Voisitko kertoa lyhyesti itsestäsi ja roolistasi Kuopion Ohjaamossa?

Kuinka kauan olet työskennellyt Ohjaamossa ja millainen on ammatillinen taustasi?

Ohjaamon nykytila:

Miten kuvailisit Kuopion Ohjaamon nykyistä toimintaa ja palveluita nuorten näkökulmasta?

Mitkä koet Ohjaamon vahvuuksiksi nuorten palveluissa?

Mitkä ovat suurimmat haasteet, joita Ohjaamo kohtaa nykypäivänä?

Nuorten palveluiden kehittäminen:

Miten palautetta kerätään Ohjaamon asiakkailta ja miten palautetta käsitellään?

Mitkä ovat mielestäsi keskeisimmät kehittämistarpeet Ohjaamon palveluissa?

Miten nuoret tällä hetkellä osallistuvat Ohjaamon palveluiden kehittämiseen?

Millä tavoin näet nuorten osallisuuden lisäämisen mahdolliseksi Ohjaamon toiminnassa?

Moniammatillinen verkosto ja yhteistyö:

Miten kuvailisit Ohjaamon nykyistä moniammatillista verkostoa?

Miten yhteistyö eri toimijoiden (esim. KELA, terveydenhuolto, sosiaalipalvelut) kanssa sujuu?

Onko mielestäsi tarpeen laajentaa tai syventää yhteistyötä muiden organisaatioiden kanssa? Jos on, miten?

Palveluihin pääsyn haasteet:

Mitkä tekijät mielestäsi helpottavat tai vaikeuttavat nuorten pääsyä Ohjaamon palveluihin?

Miten Ohjaamo voisi madaltaa kynnystä nuorten hakeutumisessa palveluihin?

Palveluiden sisältö ja laatu:

Miten arvioisit Ohjaamon tarjoamien palveluiden vastaavan nuorten tarpeisiin (esim. KELA-asiointi, mielenterveys- ja päihdepalvelut, asumisen tuki)?

Onko joitakin palveluita tai tukimuotoja, joita Ohjaamossa tulisi mielestäsi kehittää tai lisätä?

TE24-uudistus ja lainsäädäntö:

Miten TE24-uudistus ja työvoimapalveluiden siirtyminen kunnille vaikuttavat Ohjaamon toimintaan?

Millaisia mahdollisuuksia uudistus luo Ohjaamon näkökulmasta?

Miten nuorten näkökulmaa on tuotu mukaan te24 uudistuksen valmisteluun Ohjaamolla?

Miten nuorisolaki ja laki nuorten monialaisista palveluista näkyvät käytännössä Ohjaamossa?

Tulevaisuuden näkymät:

Mitkä ovat mielestäsi tärkeimmät tavoitteet Ohjaamon toiminnan kehittämiseksi tulevaisuudessa?

Miten näet Ohjaamon roolin nuorten palveluiden kentässä esimerkiksi viiden vuoden kuluttua?

Lopuksi:

Onko jotain muuta, mitä haluaisit tuoda esille Ohjaamon toiminnasta, TE24 uudistuksesta tai palveluiden kehittämisestä?

Liite 5: Tutkimuslupa

Kuopion kaupunki		Viranhaltijapäätös
työllisyysjohtaja	04.06.2024	Asianro 4337/13.00/2024 Lupa- ja ilmoitusasiat § 10/2024

Tutkimuslupa / Nuorten monilaisen tuen yhteispalvelut TE24 uudistuksessa / Työllisyyspalvelu

Selostus ja perustelu	<p>Tutkimuksessa on kyse TE24-uudistukseen pohjautuvan nuoria osallistavan opinnäytetyön tekeminen Kuopion työllisyyspalveluiden Nuorten Ohjaamolle. Tutkimukseen sisältyy kolme osallistavaa työpajaa Ohjaamon kohderyhmälle. Osallistajat rajataan opinnäytetyössä täysi-ikäisiin 18–29 vuotiaisiin nuoriin, joilla on kokemusta lakisäätteisistä palveluista, Ohjaamosta, palveluihin pääsemisestä sekä valmius sanoittaa palvelutarpeitaan ja kokemiaan ongelmakohtia palveluiden tavoittamisessa.</p> <p>Tutkimuksemme tavoitteena on tutkia ja selvittää yhdessä nuorten kanssa ongelmaa syvemmin, ja sitä kautta tuottaa uutta tietoa ja ymmärrystä käsiteltävästä aiheesta, tarjoten ratkaisuja liittyen käsiteltävään ongelmaan.</p> <p>Menetelmät, joilla aineistoa keräämme, ovat ryhmämuotoiset osallistavat työpajat, kyselyt kohderyhmälle ja haastattelut.</p>
Päätös	<p>Myönnän tutkimusluvan Kuopion työllisyyspalvelussa tehtävälle tutkimukselle tutkimuslupahakemuksen pohjalta. Kuopion kaupungille ei saa aiheutua kustannuksia kyseisestä tutkimuksesta. Tutkimuslupa-aineistoa tulee käsitellä tietosuojalakien ja -asetusten mukaisesti. Opinnäytetyön tulokset ovat Kuopion kaupungin Työllisyyspalvelun omaisuutta.</p>
Toimivallan peruste	<p>Elinvoimapalvelujen toimintasääntö §5</p> <p>Pirjo Oksanen työllisyysjohtaja</p> <p>Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti Kuopion kaupungin asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.</p> <p>Valmistelija Tuija Ripatti, puh. +358 44 718 652 etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi</p>

Kuopion kaupunki

Viranhaltijapäätös

työllisyysjohtaja

04.06.2024

Asianro 4337/13.00/2024
Lupa- ja ilmoitusasiat
§ 10/2024

Liitteet

Tiedoksianto

Päätös on lähetetty sähköpostitse tiedoksi 4.6.2024

Tiedoksi

Nähtävänäolo

Päätös on yleisesti nähtävänä Kuopion kaupungin verkkosivuilla
www.kuopio.fi/maatoksenteke 4.6.2024

Kuopion kaupunki

Viranhaltijapäätös

työllisyysjohtaja

04.06.2024

Asianro 4337/13.00/2024
Lupa- ja ilmoitusasiat
§ 10/2024**Liite A kuntalain mukainen oikaisuvaatimusohje**

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on yleisesti nähtävänä Kuopion kaupungin verkkosivuilla www.kuopio.fi/paatoksenteke.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Kuopion kaupunki
Kaupunginhallitus
Kirjaamo
Tulliportinkatu 31
PL 228
70101 KUOPIO

Kuopion kaupunki

Viranhaltijapäätös

työllisyysjohtaja

04.06.2024

Asianro 4337/13.00/2024
Lupa- ja ilmoitusasiat
§ 10/2024

---

kirjaamo(at)kuopio.fi
Puhelin 017 18 2111

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi ja
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.